

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΥΠΟ

Π. ΚΑΣΤΡΙΩΤΟΥ

Ἐφόρου τοῦ Μουσείου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

—
1895

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΥΠΟ

Π. ΚΑΣΤΡΙΩΤΟΥ

Ἐφόρου τοῦ Μουσείου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

—
1895

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ἐπιθυμοῦντες νὰ παράσχωμεν ποιάν τινα εὐκολίαν τοῖς ἐπισκεπτομένοις τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκδίδομεν τὸν Κατάλογον τοῦ Μουσείου κατ' ἀριθμητικὴν τάξιν καὶ κατ' αἵθουσαν, ἐν ὀλίγοις ἐξηγοῦντες τὰ ὑφ' ἑκάστον αὖξοντα ἀριθμὸν σπουδαιότερα τῶν ἐν αὐτῷ ἀνακειμένων ἀρχαίων, εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἀποβλέψαντες πῶς, ἐκ τοῦ προχείρου νὰ δώσωμεν ἐξήγησίν τινα τοῖς ἰδιώταις τῆς ἀρχαιολογίας ἐπισκέπταις, τῶν ἀρχαιολογικῶν κειμηλίων τοῦ Μουσείου τούτου, ἕπερ διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν θεωρεῖται ἐν τῶν καλλιτέρων τοῦ κόσμου.

Ἀπέναντι τῆς ΝΑ. γωνίας τοῦ Παρθενῶνος, παρὰ τὸ νότιον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως εἶνε ὠκοδομημένον τὸ Μουσεῖον, ἐν ᾧ εἶνε τοποθετημέναι αἱ σπουδαιότεραι τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὐρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων. Τὸ Μουσεῖον τοῦτο ἀρξάμενον νὰ οἰκοδομῇται κατὰ τὸ 1866 μόλις ἐπερατώθη τῷ 1873. Πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Μουσείου τούτου τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὐρίσκόμενα ἀρχαῖα ἔκειντο ἐν αὐτῇ, τὰ μὲν ἐν ὑπαίθρῳ, ἐν τοῖς Προπυλαίοις καὶ τῇ Πινακοθήκῃ, τὰ δὲ ἐν τοῖς ἐπ' αὐτῆς οἰκήμασιν, ἰδίως ἐν τῷ ἐν τῷ Παρθενῶνι Τουρκικῷ τεμένει (Δζαμίῳ), ἐν τῇ πρὸς Α. τοῦ Ἐρεχθείου θολωτῇ πυριτιδαποθήκῃ καὶ ἐν τινι παρὰ ταύτην Τουρκικῷ οἰκίσκῳ. Ἐν δὲ τῇ Τουρκικῇ καμάρᾳ τῇ κάτωθι τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης τῇ καταρριφθείσῃ ἐν ἔτει

1888 καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς οἰκήμασι τῶν φυλάκων κατετέθησαν, πρὸς διάκρισιν τῶν ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως εὐρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων ἀπὸ τῶν ἔξωθεν εἰσαχθέντων ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων, τὰ εὐρήματα τοῦ Ἀσκληπείου καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου τὰ εἰς φῶς προαχθέντα. Αὐτόσε δὲ μετεκομίζοντο καὶ κατετίθεντο καὶ τὰ ἄλλα εὐρήματα τῶν ἐκ τῶν πέριξ τῆς Ἀκροπόλεως ἐνεργουμένων ἀνασκαφῶν.

Ἀρξαμένων ὁμῶς ἀπὸ τοῦ 1885 τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφῶν πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἐδάφους αὐτῆς, αἵτινες μόλις κατὰ τὰ τέλη 1889 ἀπεπερατώθησαν, πάντα τὰ εἰρημένα, τὰ μὲν ἄξια λόγου κατετέθησαν ἐν τῷ ἄνωθι Μουσείῳ, τὰ δὲ ἥσσονος λόγου ἐν τῷ παραπλεύρως αὐτοῦ τῷ 1888 οἰκοδομηθέντι Μικρῷ Μουσείῳ, ⁽¹⁾ πλὴν τῶν ἐπιγραφικῶν μνημείων, ἅπερ μετακομισθέντα εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου ἀπετέλεσαν μετὰ πολλῶν ἄλλων ἰδίων μουσεῖον τὸ λεγόμενον Ἐπιγραφικόν, καὶ τῶν ἐκ χαλκοῦ ἀντικειμένων, ἅπερ μόλις πέρυσι μετηνέχθησαν ἐπίσης εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, ἵνα μὴ, ὡς ἐκ τῆς ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως ὑγρασίας, ὀξειδῶνται καὶ φθείρωνται.

Τοιχύτη ἡ ἱστορία τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπερ ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ὑπάρξεως τοσούτων θαυμασίων ἔργων ἀρχαίας τέχνης, εἶνε ἐκ τῶν ἀξιοθαυμάστων τοῦ κόσμου. Πρὶν δ' ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξήγησιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ ἀρχαίων, ἀνάγ-

(1) Τὸ Μουσεῖον τοῦτο δὲν εἶνε προσιτὸν τοῖς πᾶσιν, ὡς ὃν προωρισμένον μόνον διὰ σπουδῆν τοῖς εἰδικῶς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἀσχολουμένοις. Οὐχ ἥττον ὁμῶς ἀνοίγεται παντὶ βουλομένῳ τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἐφόρου.

κη νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐκάστη αἴθουσα τοῦ Μουσείου, χάριν εὐκολίας φέρει ὄνομά τι ἀναγεγραμμένον ἐπὶ πινακίδων προσηρτημένων ἐν τῷ τοίχῳ. Ἐν συνόλῳ δὲ αἱ αἴθουσαι τοῦ Μουσείου εἰσὶν ἑνδεκα καὶ κατὰ σειρὰν καλοῦνται: I Πρόδομος, II Αἴθουσα Ταύρου, III Αἴθουσα Τρισωμάτου Τέρατος, IV Αἴθουσα Εἰδωλίων, V Αἴθουσα Ἀγγείων ⁽¹⁾ καὶ Μαρμάρων, VI Αἴθουσα Μοσχοφόρου, VII Ἀρχαϊκὴ αἴθουσα, VIII Αἴθουσα Ἐφήβου, IX Αἴθουσα Παρθενῶνος, X Αἴθουσα Νίκης, XI Αἴθουσα Κεφαλῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ⁽²⁾.

Καὶ δὴ ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς αἰθούσης τοῦ Ταύρου ὡς περιεχούσης τὰ ἀρχαιότερα ἀντικείμενα τοῦ Μουσείου.

Ἀθήνησι, τῇ 16 Ἰανουαρίου 1895.

Π. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ Δ. Φ.

Ἐφορος τοῦ Μουσείου.

(1) Τὰ ἀγγεῖα μετνήχθησαν πρὸς συγκόλλησιν καὶ κατάταξιν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

(2) Ἡ αἴθουσα αὕτη εἶνε ἡ τέως χαλκοθήκη.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

I. Αΐθουσα Ταύρου

1. Ἀέτωμα ἀρχαῖκοῦ ῥυθμοῦ ἐκ πωρίνου κιτρίνου λίθου, (1) ναοῦ ἀγνώστου ἡμῖν, παριστῶν Ἡρακλῆ φονεύοντα τὴν Λερναίαν Ὑδραν. Τὸ ἀνάγλυφον φέρει χρωματισμὸν ἐρυθρὸν καὶ πράσινον. Ἐν μέσῳ παρίσταται ὁ Ἡρακλῆς πλήττων διὰ τοῦ ῥοπαλίου (οὗ μικρὸν διεσώθη) τὴν ἐν δεξιᾷ πολυκέφαλον Ὑδραν, ἥτις ἦτο φαίνεται πρασινωπῶς κεχρωσμένη. Ἐν ἀριστερᾷ ὁ Ἰόλαος, ἐταῖρος καὶ ἡνιόχος τοῦ Ἡρακλέους ἐπὶ ἄρματος στρέφων μόνον τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν Ἡρακλέα. Κατὰ τὴν ἀριστερὰν γωνίαν τοῦ αἰτώματος παρίσταται ὑπερμεγέθης καρκῖνος ὅς, κατὰ τὸν μῦθον, ἐβόηθει τῇ Ὑδρᾷ κατὰ τοῦ Ἡρακλέους δάκνων αὐτὸν κατὰ τὴν πτέρναν, σταλὲς ὑπὸ τῆς Ἡρας. Ἐλλείπει τοῦ μὲν Ἡρακλέους ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τῶν γονάτων, τοῦ Ἰολάου μέρος τοῦ κορμοῦ κατὰ τὴν ὀσφύν καὶ τῆς Ὑδρας πολὺ μέρος ἐκ τοῦ μέσου, καὶ κατὰ τὴν δεξιάν. Εὐρέθη πρὸς τὸ ΜΑ. τοῦ Παρθενῶνος τῷ 1882.

Ἡ τέχνη τοῦ αἰτώματος εἶνε κατὰ τὸν τρόπον τῆς ξυλογλυφίας· ὡς γνωστὸν δὲ ἡ τέχνη εὐρίσκετο τότε ἐν νηπιωδιστάτῃ καταστάσει καὶ διὰ τοῦτο τὸ παρὸν πλαστικὸν ἔργον ἐποιήθη οὐχὶ ἐκ σκληροῦ λίθου ἀλλ' ἐκ μαλακοῦ ὅς καὶ εὐκολώτερον ἐξεργάζεται.

(1). Ὁ πόρινος οὗτος λίθος τοῦ αἰτώματος τούτου ὡς καὶ τῶν ἐτέρων ἀρχαίων αἰτωμάτων τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ τρισωμάτου τέρατος, προέρχεται ἐκ τῆς Παιραϊκῆς χερσονήσου (Ἀκτῆς) ὅθεν καὶ ἀκτίτης λίθος ὀνομάζεται.

2. Ἀέτωμα παρόμοιον καὶ ἀντίστοιχον τῷ προηγουμένῳ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου, τῶν αὐτῶν διαστάσεων καὶ ἴσως ἀνῆκον τῷ αὐτῷ ναῷ. Τοῦτου λίαν καταστρεμμένου σώζονται μόνον τὰ κάτω ἄκρα καὶ αἱ χεῖρες τοῦ Ἡρακλέους πνίγοντος τὸν Τρίτωνα (θαλάσσιον τέρας) ἐφ' οὗ πατεῖ διὰ τοῦ ἐτέρου γόνατος. Τοῦ Τρίτωνος σώζεται ἡ κεφαλὴ, πλὴν τοῦ προσώπου, μετὰ μέρους τοῦ κορμοῦ καὶ δύο ἄλλων τεμαχίων καὶ ἡ ἄκρα δεξιᾷ χεὶρ μετὰ τοῦ πήχεως, ἥτις φαίνεται τεταμένη ἱκετευτικῶς ὥσει ζητοῦντος βοήθειαν παρὰ θεοῦ τινος· διότι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι θεοὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ αἰετώματος. Ἄπαν ἦτο κεραμόχρουν. Καὶ τοῦτο ἐπίσης εὐρέθη τῷ 1882, πλὴν τοῦ ἡμίσεος κάτω μέρους τοῦ Ἡρακλέους, εὐρεθέντος τῷ 1886.

3. Ὑπερμεγέθης Ταῦρος προσβαλλόμενος ὑπὸ δύο θηρίων λεόντων ἢ γρυπῶν, ὡς ἐκ τῶν ὀνύχων φαίνεται, τοῦ αὐτοῦ λίθου πωρίνου. Ὁ ταῦρος πρασινωπὸς τὸ πλεῖστον, σώζεται σχεδὸν ὅλος, πλὴν μέρους κατὰ τὴν ῥάχιν· τῶν δὲ θηρίων σώζονται μόνον ἄκρα τῶν σκελῶν. Τέχνη ἡ αὐτὴ εὐρέθη δε μετὰ τῶν ἀνωτέρω πρὸς ἃ φαίνονται ἔχων σχέσιν τινά. Τοῦτο πιθανῶς δὲν ἀποτελεῖ μέρος αἰώματος ἄλλ' ἢν ἀπλοῦν ἀνάθημα.

3^α. Ἐντὸς ὑελίνης θήκης σώζονται τρία τεμάχια, ἴσως οὐρᾶς τῶν ἄνω λεόντων, ἥτοι δύο ἄκρα θυσανοειδῆ καὶ ἓν ἐκ τοῦ μέσου.

Ἐν ταῖς προθήκαις, ὑπὸ τὸν Ταῦρον, πλεῖστα εἰδῶλια, ὁμοιώματα τῆς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως λατρευομένης Ἀθηνᾶς, ἐν μέρει μετὰ καλῆς διατηρήσεως χρωματισμοῦ. — Πήλινα καὶ λίθινα σφονδύλια, ἀναθήματα ἐπίσης τῇ Ἀθηνᾷ, ἰδίως τῇ Ἐργάνῃ προστάτιδι τῶν γυναικείων ἔργων. — Πήλινα πυραμιδοειδῆ σωματῖα (σταθμά). — Λίθινα ἐργαλεῖα ἀρχαιοτάτα, τῆς λιθίνης καλουμένης ἐποχῆς. — Τεμάχια ξύλου (κυπαρίσσου) εὐρεθέντα μεταξὺ τῶν σπονδύλων τῶν κιόνων, ἐν τοῖς τόρμοις. — Λύχνοι πήλινοι πολύμυξοι φέροντες γά-

νώσιν ἐρυθράν καὶ μέλαιναν, ἅπαντα προερχόμενα ἐκ τῶν πρὸ τοῦ 1885 ἀνασκαφῶν.

4. Κεφαλὴ ταύρου φυσικοῦ περίπου μεγέθους λίθου πώρου μετ' ἰχνῶν ἐρυθροῦ χρώματος· ὡς φαίνεται ὁ ταῦρος προσεβάλλετο ὑπὸ λεαίνης, ἧς σώζεται μόνον μέρος τῆς κοιλίας μετὰ τῶν τριῶν μαστῶν. Ἀπεσπασμένη σώζεται καὶ μιὰ χηλὴ τοῦ ταύρου. Ἡ κεφαλὴ αὕτη εὑρέθη τῷ 1885 πρὸ τῆς ΜΑ. πλευρᾶς τοῦ Παρθενῶνος.

5. Κεφαλῆς λέοντος τὸ ἥμισυ. Σώζεται ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς, φέρων ἐρυθρὸν καὶ ἄλλο σκοτεινὸν χρῶμα, μετὰ τῆς παρειᾶς καὶ μέρους τοῦ τριχώματος. Μεγέθους ὑπερφυσικοῦ, λίθου πώρου.

6—8. Μέρη τοῦ σώματος λέοντος, σώζοντα ἄκρον τῆς χαίτης καὶ μέρος σκέλους. Ἀνήκουσι προφανῶς τῇ προειρημένη κεφαλῇ ἀφ' οὗ καὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου εἶνε καὶ ἀναλόγου μεγέθους καὶ σώματος ἄλλου τινὸς ζώου, ἐφ' οὗ ἐμπεπηγμένοι τέσσαρες ὄνυχες λέοντος πιθανῶς τοῦ προηγουμένου. Λίθος καὶ ἀναλογία ἡ αὐτὴ ὡς καὶ μέρος τοῦ κορμοῦ μετὰ ἐρυθρᾶς χαίτης λέοντος.

9. Κορμὸς ἀρχαϊκοῦ ἀγάλματος φέροντος χιτῶνα χειριδωτὸν καὶ ἱμάτιον κατιὸν λοξῶς ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ φέρον, κατὰ τὸ ἄκρον, μαίανδρον ἀνάγλυπτον καὶ ἐρυθρωπὸν. Εὑρέθη τῷ 1888 πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος. Τὸ λοιπὸν τοῦ ἱματίου εἶνε πρασινόχρουν. Καὶ ὁ χιτῶν φέρει κατὰ τὸ ἄκρον, κόσμημα ἀνάγλυπτον καὶ ἑγχρουν. Τὸ ἄγαλμα φαίνεται ὡσεὶ καθήμενον ἐπὶ θρόνου, οὗ ὅπισθεν διατηρεῖται μέρος. Ὁ δεξιὸς βραχίον εἶνε κεκαμμένος πρὸς τὰ πρόσω (ἐλλείπει ἡ ἄκρα χεὶρ). Κατὰ τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν ἦν ἀνέκαθεν προσηρμοσμένον τεμάχιον. Ἡ κεφαλὴ, ἥτις ὡσαύτως ἐξ ἄλλου τεμαχίου, ἀρχῇθεν γεγλυμμένη.

10. Ἰσομεγέθης τῷ προηγουμένῳ κορμὸς ἀγάλματος. Ὁ αὐτὸς λίθος καὶ ἡ αὐτὴ τέχνη περίπου. Ἐφερε μακρὰν κόμην, ἧς σώζονται τρεῖς ἐκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ στήθους κα-

ταπίπτοντες βόστρυχοι. Σώζεται και μέρος τοῦ λαιμοῦ. Τὸ κράσπεδόν του ἐρυθρόν· τὸ ἱμάτιον φέρει ἀστεροειδῆ καὶ χιαστὰ κοσμήματα ἀνάγλυπτα καὶ ἐγχροα. Αἱ χεῖρες (ἐλλείπουσι τὰ ἅκρα) ἀνέχουσαι τὸ ἱμάτιον φέρονται πρὸς τὸ στῆθος.

11. Κεφαλὴ ἀνδρική ὀλίγη ἐλάσσων τοῦ φυσικοῦ, λίθου πώρου. Σώζεται μόνον τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἡ κυρτότης αὐτοῦ καὶ αἱ ἐξοχαὶ πολὺ ὀλίγον ἐξέχουσαι φαίνονται ὡς ἀναγλύφου ἢ ὡς προσωπίδος· ἀρχαϊκῆς τέχνης ὡς αἱ εὐρεθεῖσαι ἐν Μυκῆναις ὑπὸ Σχλῆμαν. Ἡ ρὶς δηλοῦται διὰ τετραπλεύρου πυραμίδος ταπεινοτάτης. Ἦτο ἐρυθρὰ ὡς ἐκ λεψάνων χρώματος φαίνεται. Εὐρέθη πρὸς Β. τοῦ Παρθενῶνος τῷ 1886.

12. Ἑτέρα κεφαλὴ ἐλάσσων τῆς προηγουμένης. Σώζεται ὡσαύτως μόνον τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ στερεῖται πάσης κυρτότητος, ἐπίπεδον ὄν. Αἱ γραμμαὶ εἶνε εὐθεῖαι ὡς λ. χ. κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν ῥίνα. Διατηρεῖ πολλαχοῦ ἐρυθρὸν χρῶμα. Εὐρέθη τῷ 1887 εἰς τὰς ἀνασκαφὰς παρὰ τὸ βόρειον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως.

13—29. Τεμάχια πώρου λίθου ἐγχάρακτα εὐρεθέντα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, κατὰ τὰ Ν. καὶ ΝΑ. τοῦ Παρθενῶνος, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἄγνωστον ναὸν εἰς ὃν ἀνήκουσιν, ὡς εἵπομεν, καὶ τὰ πώρινα ἀετώματα.

30. Πηλίνου ἀγάλματος (μέγεθος $1\frac{1}{2}$ τοῦ ἀνθρωπίνου) τὸ κάτω μέρος ἐπὶ ὁμοίας πλίνθου, συμφυές. Σώζεται ὁ ἀριστερὸς ποὺς καὶ τὸ κάτω τοῦ ἐνδύματος φέρον πτυχὰς ἐκτύπους τε καὶ γραπτὰς. Φέρει χρῶμα κιτρινωπὸν, κεραμοῦν καὶ μελανωπὸν. Τὸ ἔνδον τοῦ ἀγάλματος κοῖλον. Εὐρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

31—34. Τεμάχια ἐκ πώρου λίθου διάφορα, ἅκρα τῶν ἀνθρωπίνων μελῶν παριστάντα, ὧν ἄξιον ἀναγραφῆς εἶνε τὸ ὑπ' ἀριθ. 34. Εἶνε δὲ τοῦτο ποὺς δεξιὸς ἀνήκων τῷ ὑπ' ἀριθ. 9 κορμῷ ἐπὶ πλίνθου φερούσης ἀνάγλυπτον μαϊάνδρον.

Ὁ ποῦς εἶνε ὑποδεδεμένος, ἐπιμελοῦς ἐργασίας, ἐφ' οὗ διακρίνονται ζωηρότατα οἱ ἐρυθρῷ καὶ κυανῷ χρώματι γεγραμμένοι ἱμάντες. Ἐν τῷ μέσῳ, κατὰ τὴν πτέρναν, σώζεται γομφίσκος μολύβδου, ὅστις συνδέει τὸ αὐτόθι προσηρμοσμένον ποτὲ ἄλλο τεμάχιον. Ἀπαντα εὐρέθησα, πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

II. Αἶθουσα Τριδωμάτου Τέρατος

35. Τέρας, ἐκ πωρίνου λίθου, συγκείμενον τὸ μὲν ἄνω ἐκ τριῶν γυμνῶν σωμάτων ἀνδρικῶν μετὰ πτερύγων μέχρι τῆς ὀσφύος, τὰ δὲ κάτω ἐκ συνειλιγμένων οὐρῶν ὄφρων ἴσως εἶνε ὁ γίγας Τυφών. Ἡ μακρὰ κόμη καὶ ὁ πώγων μετὰ τοῦ μύστακος εἶνε κυανῶς κεχρωσμένα. Ἐπὶ τῶν γυμνῶν σωμάτων διασώζεται ἐρυθρὸν χρῶμα. Αἱ πτέρυγες διατηροῦσιν ἐρυθρὸν καὶ κυανοῦν. Οἱ ὄφεις φέρουσι, κατὰ μῆκος, γραμμὰς παραλλήλους ἐναλλάξ ἐρυθρὰς καὶ κυανᾶς. Ἐν ἀριστερᾷ σώζεται τεμάχιον βραχίονος μετὰ κρασπέδου ἐνδύματος ἐφ' οὗ πολὺ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα. Εἰς τὰς χεῖρας κρατοῦσι κεραυνοὺς, ὡς παρίστησιν αὐτοὺς ἡ Μυθολογία. Περὶ τὰ στήθη παρατηροῦνται μικραὶ ὀπαὶ καὶ αὗται εἶνε οἱ ἐκ τοῦ Τυφῶνος ἐξερχόμενοι ὄφεις (δράκοντες). Τοιοῦτον ὃν τὸ τέρας τοῦτο, ὅπερ δυνάμεθα νὰ ἀναγᾶγωμεν εἰς τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα εἶνε ἐκ τῶν περιεργότερων εὐρημάτων τοῦ Μουσείου. Εὐρέθη τῷ 1888 πρὸς Ν. τοῦ Παρθενῶνος καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἀνάγλυφα τῆς ζωοφόρου τοῦ ἐν Ἀσσω τῆς Τρωάδος ναοῦ.

36. Σύμπλεγμα Ἡρακλέους πολὺ ἐνδιαφέρον φονεύοντος τὸν Τρίτωνα, λίθου τοῦ αὐτοῦ. Ὁ Ἡρακλῆς κεκλιμένος ἐπὶ τῶν γονάτων προσβάλλει τὸ τέρας κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος, ἡ οὐρὰ τούτου φέρει παραλλήλους γραμμὰς ἐναλλάξ ἐρυθρὰς καὶ πρασινωπὰς, ἐφ' ὧν γεγραμμένοι αἱ φολίδες. Τοῦ Ἡρακλέους ἐλλείπει ἡ κεφαλὴ, τὸ δεξιὸν τοῦ

θώρακος μετὰ τοῦ οἰκείου βραχίονος καὶ τὰ ἄνω ἄκρα. Τοῦ δὲ Τρίτωνος ἐλλείπει τὸ ἄνω τοῦ σώματος καὶ μέρος τῆς οὐρᾶς. Εὐρέθη ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τῷ προηγουμένῳ. Ἀπεσπασμένα σώζονται δύο ἄκρα χειρῶν καὶ ἄγκων καὶ δύο ἄκρα τῆς οὐρᾶς.

37. Κεφαλὴ μεγάλη ὅφως ἀνεωγμένον ἔχουσα τὸ στόμα οὐ τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε ἐρυθρόν· τὸ ἀριστερὸν μέρος βεβλαμμένον. Ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς εἶνε ἀνάγλυπτος, ἴσως δὲ ἔφερε καὶ χρῶμα, τὰ περίξ τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶνε πρασινωπὰ μετὰ ἐρυθρῶν ἐπιμήκων στιγμάτων.

37_α. Οὐρὰ ὅφως δις συνεσπειρωμένη (ἐκ πολλῶν τεμαχίων συγκεκολλημένη)· ἦτο δὲ, ὡς φαίνεται, πᾶσα ἐρυθρὰ μετὰ ρομβοειδῶν ἐρυθρῶν ταινιῶν, ἐν αἷς ὡσαύτως μικρὰ ρομβοειδῆ στίγματα. Τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς ἐλλείπει.

38. Κεφαλὴ ἀγάλματος ἀρχαϊκῇ (ἐν τῷ ἐρμαρίῳ τῆς αἰθούσης Ταύρου)· τὸ πρόσωπον εἶνε ἀποκεκρουσμένον. Ἡ κόμη μακρὰ πίπτουσα ὅλη ὁμοῦ ἀδιαίρετος πρὸς τὰ ὀπίσω. Φέρει δὲ καὶ κατὰ τὸ ἄνω τοῦ κρανίου ἐγχάρακτον ὡσεὶ διαδήματος ταινίαν, ἧς κάτωθεν ἡ κόμη χαράσσεται ὀριζοντίως εἰς παραλλήλους ἐκείνη γραμμὰς.

39. Κεφαλὴ ἀγαλματίου ἀνδρική. Ἐλλείπει τὸ κάτω τοῦ προσώπου μετὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ. Ἡ κόμη φέρει ἐγχάρακτους γραμμὰς παραλλήλους βαινούσας ἀπὸ τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὅπισθεν φέρει ἀναδεδεμένον κλάδον μετὰ φύλλων ὀξυαίχμων, ὧν οἱ μίσχοι ἐρυθροί. Εὐρέθη τῷ 1888 πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

40. Μέρος οὐρᾶς ὅφως μετὰ φυσικωτέρων τῶν φολίδων, αἵτινες παρίστανται ὡς ἀνάγλυπτοι λεπταὶ καμπύλαι. Τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος εἶνε πρασινωπὸν.

41. Ὅφως κεφαλὴ μετὰ μέρους τοῦ σώματος (συγκεκολλημένου), μικροῦ μεγέθους, ἀνοικτὸν ἔχουσα τὸ στόμα, ὁ ὀφθαλμὸς ἀνάγλυπτος ἐρυθρός. Ἐλλείπει τὸ κατὰ τὸν λαιμὸν μέρος, τὸ δὲ μετ' αὐτὸ φέρει χαράγματα ἐπιμήκη μὲν

κατὰ τὴν ράχιν, καμπύλα δὲ κατὰ τὸ στῆθος. Χρῶμα πρασινωπὸν ἐρυθρόν. Ὁ ὄφιν οὗτος προέρχεται πιθανῶς ἐκ τοῦ τρισωμάτου τέρατος (Τυφῶνος).

42. Προτομὴ ἀνδρικοῦ ἀγαλματίου. Ἐλλείπει τὸ δεξιὸν τοῦ προσώπου. Φέρει πώγωνά ἄνευ μύστακος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς εἶνε περιβεβλημένον πέπλον ὥσεί λεοντῆν μετὰ χαίτης, ἥτις κατὰ τὸ στῆθος κομβοῦται ὡς ταινία. Περί τὸν λαιμὸν ὡς κράσπεδον χιτῶνος φέρον ὀδοντοειδῆ κοσμήματα ὡς ἐκ τῆς λεοντῆς φαίνεται ὅτι εἶνε Ἡρακλῆς, ὅστις ἐτάνυε τὸ τόξον κατὰ τοῦ δράκοντος. Εὐρέθη τῷ 1887 πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

43. Μέρος ἀγαλματίου ἐκ τοῦ κάτω κορμοῦ, περιεζωσμένου, ὡς φαίνεται, διάζωμά τι ὡς δερμάτινον, ἐξέχον ἐν ἀναγλύφῳ μετὰ χαραγμάτων καμπυλοειδῶν παραλλήλων. Ἴσως εἶχε χιτῶνα ἐχέσαρκον ἐρυθρόν, δι' οὗ διακρίνεται μέρος τοῦ κρασπέδου κάτω. Τὸ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ διαζώματος εἶνε ἐρυθρόν.

47. Κεφαλὴ μετὰ μέρους τοῦ λαιμοῦ ἀγάλματος πωγωνοφόρου ἄνευ μύστακος, εἰς Δία, ὧς τινες διῆσχυρίσθησαν, ἀνήκουσα, εἰς ὃν ἀνήκουσι καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ἀριθ. 44 καὶ 45. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 46 ὡς ἀνθέμιον πρότερον θεωρηθὲν, δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς αὐτὸς ὁ κεραυνὸς τοῦ Διὸς, τοῦ κατακεραυνοῦντος τὸ τρισώματον τέρας. Ἡ κόμη περὶ τὸ μέτωπον φέρεται κυματοειδῆς, ἐξ οὗ καὶ αἱ κατὰ τὸ ἄκρον αὐτῆς καμπύλαι γραμμαί. Ὑπεράνω τῶν τριχῶν τούτων σῶζονται ταινίας γραμμαί, ὥσεί διαδήματος. Τὸ ἀριστερὸν τοῦ γενείου καὶ τῆς κόμης δὲν φαίνεται ἐντελῶς ἐξαιργασμένον ὅπως τὸ δεξιόν.

48. Κορμὸς ἀγαλματίου πωρίνου φέροντος ἐχέσαρκον καὶ ἄπτυχον ἔνδυμα ἐφ' οὗ διακρίνονται ἵχνη ἐρυθροῦ χρώματος καὶ κάμπτοντος ὑπ' αὐτὸ τὸν δεξιὸν βραχίονα πρὸς τὸ στῆθος. Τοῦ ἐνδύματος σῶζεται κράσπεδον ἔμπροσθεν κατὰ τὸν λαιμόν. Τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ κορμοῦ βεβλαμμένον.

49. Κορμὸς μέχρι μέρους τῶν μηρῶν ἀγαλματίου φέροντος χιτῶνα ἀχειρίδωτον καθήκοντα μέχρι πού τοῦ μηροῦ καὶ περιβεβλημένου περιζωμά τι δερμάτινον (δορά λέοντος) ὡς ἐσυνεϊθίζον τότε. Τὸ ἄνω τοῦ κορμοῦ εἶνε πρὸς τὰ ἑαυτοῦ ἀριστερὰ ἐστραμμένον. Δὲν εἶνε ἄγαλμα περίοπτον, διότι ὀπισθεν καθ' ὅλον τὸ δεξιὸν μέρος σώζεται ἐξοχή, δι' ἧς ἐξεφύετο τὸ ἀγαλμάτιον ἐκ τοῦ βάθους ὡς ἀνάγλυφον, ἵσως εἶνε Ἀμαζών.

50. Κεφαλὴ ἀγαλματίου γυναικὸς βεβλαμμένη κατὰ τὸ ἄνω τοῦ κρανίου καὶ τὴν ῥίνα. Τὸ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς ἐπίπεδον· μειδιά δὲ τὸ γνωστὸν μειδίαμα. Ἡ κόμη ἀπολήγει περὶ τὸ μέτωπον κυματοειδῆς. Τὸ ἄνω τῆς κορυφῆς φέρει πράσινον χρῶμα.

51. Κεφαλὴ ἀνδρική (μετὰ πώγωνος ἄνευ μύστακος) ἐπὶ τῆς ἱριδος τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὀφρύων διακρίνεται μελανωπὸν χρῶμα. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ κρανίου σώζεται ἐγχυθεὶς μύλυβδος ὀλίγος περὶ ἧλον. Ἡ κόμη ἀποτελεῖται ἐκ παραλλήλων στοίχων ψήφων, (ὡς κομβολογίου) καὶ καταπίπτει ὀριζοντίως κεκομμένη κατὰ τὸν αὐχένα.

52. Ἀγαλμάτιον γυναικὸς ἐλλειπὲς κατὰ τὰ κάτω· φέρει χιτῶνα ἐρυθρὸν ἄπτυχον μεθ' ἀπλῆς ἐντομῆς κατὰ τὴν ὀσφύν· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἱμάτιον κυανωπὸν· ὀφθαλμοί, ῥίς καὶ ὦτα μεγάλα. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς σώζεται δισκοειδὲς τι ὡς κανοῦν. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο κοινῶς καλεῖται Ὑδριαφόρος ἢ Κανηφόρος. Ἡ κόμη φέρει περὶ τὸ μέτωπον τὰς συνήθεις καμπύλας εἰς ἃς καταλήγουσιν αἱ τῆς κόμης κυμάνσεις, δίκην δωρικῶν ῥαβδώσεων γεγλυμμέναι, κατέρχεται δὲ ἐκατέρωθεν τῶν ὠτων ἐπὶ τὸ στήθος εἰς τρεῖς μακροτάτους βοστρύχους. Τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο εἶνε πάλαι καὶ ὕστερον τεθραυσμένον καὶ συγκεκολλημένον πολλαχοῦ. Εὐρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος τῇ 1888.

53—55. Ἀγαλμάτια γυναικεῖα πώρινα ἀκέφαλα εὐρεθέντα τῇ 1888 πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

56. Γλαυξ πώρου λίθου βεβλαμμένη τὴν δεξιὰν πτέρυγα καὶ τὸ πρόσωπον. "Ανευ ποδῶν καὶ οὐρᾶ. Εὐρέθη πρὸς τὸ Μ. τοῦ Παρθενῶνος. "Ανωθεν τῶν ὀφθαλμῶν φέρει καθέτους ἐγγλυφάς· κατὰ τὸν λαιμὸν δὲ καὶ τὸ πρόσθεν τοῦ σώματος ἐτέρας μείζονας ἐν σχήματι τριγώνων, δι' ὧν ὁ τεχνίτης ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὰ πτίλα. Ἐπὶ τῶν πτερύγων σώζεται μελανωπὸν χρῶμα.

57—60. Τεμάχια ζώου (ἴσως λέοντος) εὐρεθέντα πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

61—66. Τεμάχια ἀρχιτεκτονικὰ πώρινα διαφόρων ναῶν εὐρεθέντα πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος τῷ 1888.

67. Πίναξ χρώματος ἐξ ὀπτῆς γῆς φέρει ἐν τετραγώνῳ πλαισίῳ ἐκ δύο γραμμῶν μελαίνης καὶ ὑπερύθρου μαχητὴν διὰ τῶν αὐτῶν χρωμάτων γεγραμμένον. Οὗτος φέρει κράνος, δόρυ προτεταμένον ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ ἀσπίδα ἐν τῇ ἀριστερᾷ. Φαίνεται δ' ἔχων διεστῶτα τὰ σκέλη, ὧν τὸ ἀριστερὸν σώζεται μᾶλλον κεκαμμένον. Εἶνε ἐστραμμένος τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀριστερὰ πρὸς ὃ μέρος καὶ ὄρμῃ, ἀλλ' ὁ κορμὸς αὐτοῦ εἶνε οὕτως ἐστραμμένος, ὥστε φαίνονται ἔμπροσθεν ἀμφότεραι αἱ ὠμοπλάται.

Περὶ τὴν ὅσφυν περιβέβληται ἐλαφρὸν καὶ βραχὺ διάζωμα. Ἡ ἀσπίς φέρει γεγραμμένον Σάτυρον ὀρχούμενον, Ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ κράνους ἀναγινώσκει τις τὸ ὄνομα τόδε : *Γλαυκύπης Καλός*.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγραφὴν ἀπιδώμεν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν πίνακα τοῦτον, ὡς τὸν ἀρχαιότερον τῆς Ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν αὐτὸν εἰς τὸν ΣΤ'. Π.Χ. αἰῶνα. Εὐρέθη τῷ 1885 παρὰ τῷ Β. τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως.

68—68δ. Πηλίνου ἀγγείου (πίθου;) τεμάχιον ἔκτυπον φέρον κόσμημα ὡς φύλλα δωρικοῦ κυματίου κάτωθεν δὲ τρεῖς μορφάς ὡσεὶ πηδῶσας, τούτων ἡ μὲν πρώτη πρὸς ἀριστερὰν, αἱ δὲ λοιπαὶ πρὸς δεξιὰν, τὸ τεμάχιον τοῦτο καθὼς καὶ τὰ

ἄλλα τέσσαρα, ἥτοι τὰ ὑπ' ἀριθ. 68^α — 68^δ εἶνε παρόμοια καὶ φέρουσι καὶ αὐτὰ ἐκτύπους μορφὰς ἀνδρῶν ἐφ' ἄρμάτων (πολεμιστῶν) καὶ σκορπίον· τέχνης ἀσιατικῆς· εὐρέθησαν δὲ ἅπαντα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ἀκροπόλεως τῷ 1887—88.

69—119. Διάφορα τεμάχια ἀρχιτεκτονικὰ ἐκ μαρμάρου καὶ ὀπτῆς γῆς, ἥτοι κεφαλαὶ λεόντων χρησιμεύουσαι ὡς ὑδρορροαί, ἀκροκέραμοι, γοργόνεια καὶ διάφορα ἄλλα κοσμήματα, εὐρεθέντα πρὸ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφῶν ἀπὸ τοῦ 1885—1890 ἰδίως πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος καὶ προερχόμενα ἐκ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Πεισιστράτου.

120. Ἀνάγλυφον ἀρχαῖκου ῥυθμοῦ τοῦ ΣΤ' π. Χ. αἰῶνος, λευκοῦ λίθου συγκείμενον ἐκ τριῶν μὴ ἀρμοζόντων, ὡς φαίνεται, τεμαχίων καὶ ἐκ πλειόνων συγκεκολλημένων. Φαίνεται Ἀθηνᾶ καταβάλλουσα ἄνδρα πίπτοντα γονυκλινῇ καὶ ζητοῦντα νὰ ἀμυνθῇ, κρατοῦντα δὲ ξίφος. Τῆς Ἀθηνᾶς σῶζεται τὸ ἄνω μέρος κεφαλῆς μετὰ τοῦ κράνους, μέρη τοῦ κορμοῦ καὶ ἡ ἄκρα ἀριστερὰ μετὰ τοῦ ξίφους· κεκαμμένον χαμαὶ τὸ ἀριστερὸν γόνυ καὶ τεταμένη ἡ δεξιὰ κνήμη, ἐκράτει ἀσπίδα, ἥτις ἦτο ἐρυθρὰ ἔσωθεν.

III. Αἴθουσα πηλίνων εἰδωλείων καὶ ἀγγείων (1)

Ἐρμᾶριον Α' καὶ Β'.

1—57. *Ἰστιάμενα* εἰδώλια (2) πῆλινα Ἀθηνᾶς, τύπου ἀρχαῖκου διαφόρου μεγέθους. Τινῶν ἐλλείπουσιν αἱ κεφαλαί.

(1) Τὰ ἀγγεῖα τῆς αἰθούσης ταύτης μετηνέχθησαν εἰς τὸ Ἑθνικὸν Μουσεῖον πρὸς συγκόλλησιν.

(2) Τὰ εἰδώλια ταῦτα ἦσαν συνηθέστατα ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀναθηματα· ἐκαλοῦντο δὲ *Κόραι* καὶ οἱ κατασκευάζοντες αὐτὰ *Κοροπλάσται*.

58—138. *Κεφαλαὶ* πηλίνων εἰδωλίων τοῦ αὐτοῦ τύπου (μετὰ καὶ ἄνευ κράνους) διαφόρου μεγέθους.

Ἑρμᾶριον Γ', Δ', Ε' καὶ Ζ'.

139—387. *Καθήμενα* εἰδώλια πήλινα, τύπου ἀρχαϊκοῦ, διαφόρου μεγέθους. Ἐλλειπῇ τὰ πλεῖστα καὶ ἐπιδιωρθωμένα γύψῳ. Ἐν τούτοις εἰσὶ πλεῖστα μικρὰ ὅλως κοινά.

388—525. *Κεφαλαὶ* ὁμοίων εἰδωλίων διαφόρου μεγέθους, τύπου ἀρχαϊκοῦ, ἄνευ κράνους ἄπασαι.

Ἑρμᾶριον Σ'.

526—580. Εἰδώλια ἱστάμενα διαφόρου τύπου ἀρχαϊκά. Τὰ διαφόρου τύπου εἰδώλια ταῦτα, ἅτινα οὐ μόνον Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ ἄλλας θεότητας παριστῶσιν (Ἄρτεμιν, Ἀφροδίτην) εἰσὶ καὶ τέχνης μᾶλλον προηγμένης ἢ τὰ ἐν τοῖς προηγούμενοις ἑρμαρίοις κατατεταγμένα. Πολλὰ τούτων εἰσὶν ἀκέφαλα ἢ καὶ ἄλλως ἔλλειπῇ, πάντα ἐπιδιωρθωμένα γύψῳ.

581—609. *Κεφαλαὶ* πηλίνων εἰδωλίων διαφόρου τύπου ἀρχαϊκαί. Αἱ πλεῖσται τούτων ἀνήκουσιν εἰς εἰδώλια τοῦ ἀνωτέρου προηγμένου τύπου.

Ἑρμᾶριον Η'.

610—677. *Προτομαὶ* Ἀθηνᾶς πήλιναι διαφόρου μεγέθους, τύπου ἀρχαϊκοῦ. Ἀπασαὶ ἐλλιπεῖς καὶ ἐπιδιωρθωμέναι γύψῳ.

Ἑρμᾶριον Θ'.

678—744. *Προτομαὶ* Ἀθηνᾶς πήλιναι παρεμφερεῖς τῷ

τύπων τῶν προηγουμένων, διαφόρου μεγέθους, ἅπασαι ἐπιδιωρθωμέναι γύψῳ.

745—759. *Κεφαλαὶ* πηλίνων εἰδωλίων διαφόρου τύπου καὶ μεγέθους ἀρχαϊκαί.

Ἑρμᾶριον I'.

760—858. Προτομαὶ Ἀθηνᾶς πῆλιναι διαφόρου τύπου ἀρχαϊκαί, ἅπασαι γύψῳ ἐπιδιωρθωμέναι διαφόρου μεγέθους.

859—880. *Κεφαλαὶ* πηλίνων εἰδωλίων διαφόρου τύπου καὶ μεγέθους ἀρχαϊκαί.

Ἑρμᾶριον K', A', M'.

881—1190. *Κεφαλαὶ* πηλίνων εἰδωλίων διαφόρου τύπου καὶ μεγέθους ἀρχαϊκαί.

Ἑρμᾶριον N'.

1191—1315. Τεμάχια πηλίνων ἀντικειμένων, ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶ τὰ ἐξῆς : Κορμοὶ εἰδωλίων (μὴ ἀρχαϊκοῦ τύπου) εἰδώλια ζώων (κυνῶν) καὶ πτηνῶν, ὁπῶραι καὶ τεμάχια κιόνων κτλ.

Ἑρμᾶριον Ξ'.

1316—1420. Πίνακες τετράγωνοι πῆλινοι (καὶ τεμάχια ὁμοίων πινάκων) εἰκονίζοντες ἐν ἀναγλύφῳ, ὡς τὰ πολλά, τὴν Ἀθηνᾶν ἐπὶ ἄρματος ἡνιοχοῦσαν καὶ πάνοπλον· πρὸ αὐτῆς δὲ γλαῦκα. Ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων τούτων, σῶζονται πολλαχοῦ χρώματα διάφορα. Ἐνιοὶ τῶν πινάκων τούτων, ἀλλ' ὀλίγιστοι (ἢ ὀλίγιστα τεμάχια τούτων) φέρουσι καὶ ἄλλας παραστάσεις, οἷον Κόρην καθημένην (Ἀθη-

νᾶν Ἑργάνην;) προστάτιδα τῶν γυναικείων τεχνῶν ἐπὶ σκίμποδος καὶ ἐργαζομένην, ἥ τὸν Ἡρακλῆ ἐκτελοῦντα ἄθλον τινά (ἀριθ. 1323). Ἄπαντες οἱ πίνακες εἶνε συγκεκολλημένοι ἐκ τεμαχίων καὶ συμπεπληρωμένοι γύψῳ.

Ἑρμάριον Ο'.

1421—1521. Εἰδῶλια πηλίνων κορῶν διαφόρου τύπου, προηγμένης τέχνης (οὐχὶ ἀρχαϊκᾶ. Ἐν τούτοις κορμοὶ εἰδωλίων καὶ κεφαλαὶ διαφόρου μεγέθους καὶ τύπου.

Ἐνταῦθα περατουμένων τῶν πηλίνων εἰδωλίων ἄλλην ἐχόντων ἀριθμητικὴν σειρὰν, ἐπανερχόμεθα εἰς τὸν ἀριθμὸν 121 ὡς συνέχειαν τοῦ ἐν σελίδι 16 ἀριθμοῦ 120.

121. Ἀναγλύφου μικροῦ ἀρχαϊκοῦ ἄνω δεξιᾷ γωνίᾳ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου παριστάντος Ἀθηνᾶν ἐν πολεμικῇ στάσει.

122. Μαρμαρίνη κεφαλὴ ζώου, ἴσως ἄρκτου, μετὰ κεκλεισμένου στόματος ἄτεχνος. Οἱ ὀφθαλμοὶ φέρουσι κεχαρσμένην τὴν ἴριν καὶ τὴν κόρην. Εὐρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος, εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ 1888. Ἴσως προέρχεται ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Βρυαρωνίας Ἀρτέμιδος, ἥς σύμβολον ἦν ἡ ἄρκτος. Τὸ ἱερόν τῆς θεᾶς ταύτης ἔκειτο εἰς τὸ ΜΔ. τῆς Ἀκροπόλεως ἀκριβῶς ὅπισθεν τῶν Προπυλαίων.

IV. Αἶθουσα μαρμάρων καὶ ἀγγείων ⁽¹⁾

123—139. Τεμάχια διάφορα ἐκ μαρμάρου, ὧν ἔνια ἐχρησίμευον ὡς βάσεις ἀγαλμάτων, ἔφερον δὲ καὶ ἐπιγρα-

(1) Καὶ ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης τὰ ἀγγεῖα μετηνέχθησαν εἰς τὸ Ἑθν. Μουσεῖον πρὸς συγκόλλησιν.

φάς, ὡς τὸ ὑπ' ἀριθ. 124, ὅπερ παρίστησι βάθρον ἀγάλματος μετὰ ἰωνικοῦ κιονοκράνου, οὐ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἑλικος ἐρυθροί. Ἄλλα δὲ εἶνε τεμάχια ἀρχιτεκτονικὰ ὑδρορροῆς κτλ. Εὐρέθησαν δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφῶν.

140. Ἀγαλμάτιον μαρμάρινον Ἀθηνᾶς, οὗ ἑλλείπει ἡ κεφαλὴ, οἱ βραχίονες καὶ ὁ δεξιὸς ἄκρος ποῦς. Φέρει χιτῶνα μετὰ διπλοῦδιον ἐζωσμένου καὶ ἐπ' αὐτοῦ αἰγίδα μετὰ γοργονείου.

141. Μέρος κορμοῦ ἀγάλματος Ἀθηνᾶς, ἐπίσης τὸ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μετὰ τοῦ στήθους, ἐφ' οὗ περιφερὴς ἀναγλυφὴ (πιθανῶς ἀσπίς). Ἐπὶ τοῦ στήθους καταπίπτουσιν ἑκατέρωθεν δύο βόστρυχοι κόμης.

142. Ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς τὸ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τοῦ γονάτων. Φέρει ὡσαύτως ἐπὶ τῆς αἰγίδος γοργόνειον. Τείνει δὲ ἔξω τὴν κεκαμμένην ἀριστερὰν κρατοῦσαν τὴν ὀπισθεν, ἐν μέρει, σωζομένην ἀσπίδα, ἧς σώζεται ὁ βραχίων μετὰ μέρους τοῦ πῆχεως. Ἐπὶ τοῦ στήθους ἑκατέρωθεν τρεῖς βόστρυχοι.

143. Ζῶον τετράπουν ὡς κύων ἐν δρόμῳ. Μαρμάρινον. Ἐλλείπουσι τὰ σκέλη, πλὴν τοῦ προσθίου δεξιοῦ σωζομένου, καὶ ὅλον σχεδὸν τὸ στόμα. Εὐρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

144 καὶ 146. Δύο ἀγαλμάτια ἀνδρικὰ μαρμάρινα καθήμενα ἐπὶ κυβικοῦ ἑδωλίου. Τὰ κάτω ἀπὸ τῆς ὀσφύος περιβάλλει ἱμάτιον ποδῆρες. Ἐπὶ τῶν γονάτων κρατοῦσιν ἀνοικτὸν δίπτυχον δελτίον ἐρυθροῦ χρώματος πεπτωκότος πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. Ἐλλείπει ἡ κεφαλὴ· αἱ χεῖρες εἶνε διατεθειμέναι ὡσανεὶ ἤθελον νὰ γράψωσιν, ἐφ' ᾧ καὶ τινες, οὐχὶ ἀδίκως, ἀπεκάλεσαν αὐτοὺς *Γραφεῖς* ἢ *Ταμίαις*. Ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας ἔχει τι τὸ αἰγυπτιακόν καὶ δεικνύει τὴν ἐπήρειαν τῆς τέχνης ταύτης, ἥτις εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν Ἀττικὴν.

145. Κορμός νεανίου γυμνός, τῶν χειρῶν τὴν μὲν δεξιὰν ἔφερε τεταμμένην τὴν δὲ πρὸς τὰ πρόσω. Ἐπὶ τοῦ ἀρεστεροῦ ὧμου διακρίνονται δάκτυλοι ἄλλης μορφῆς, μεθ' ἧς ὁ νεανίας ἀπετέλει, ὡς φαίνεται, σύμπλεγμά τι.

147—576. Διάφορα τεμάχια ἐκ μαρμάρου. Εὐρεθέντα, κατὰ τὸ πλεῖστον, κατὰ τὰς ἀπὸ τοῦ 1885—1890 ἀνασκαφὰς τῆς Ἀκροπόλεως. Τούτων τινὰ μὲν εἶνε βάθρα ἐνεπίγραφά, τινὰ δὲ πλάκες ἀνάγλυφοι, ἕτερα δὲ ποικίλης προελεύσεως.

577. Ἀνάγλυφον ἑλλειπὲς τὰ ἄνω. Ἀριστερὰ Ἀθηνᾶ, ἧς λείπει ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ ἀριστερὸς πῆχυς, ὀρθία πρὸς δεξιὰν καὶ ἐκτείνουσα τὴν χεῖρα πρὸς τινὰ ἐπὶ θρόνου καθημένον ἄνδρα. Μεταξὺ τῶν δύο μορφῶν εἰς τρίπους ἐφ' οὗ δισκοειδές τι.

578—580. Κεφαλαὶ ἵππου μικραὶ ἀρχαῖαι μετὰ μέρους τοῦ τραχήλου, χαίτης καὶ ἡνίου. Κατὰ τὸ ἄκρον τῶν χειλέων ὅπῃ διὰ τὸν χαλινόν.

581. Ἀνάγλυφον παριστῶν Ἀθηνᾶν ἐκ πέντε τεμαχίων συγκεκολλημένον· ἑλλεῖπει ἡ ἄνω δεξιὰ γωνία καὶ ἡ κάτω ἀριστερὰ καὶ τεμάχιον ἐκ τοῦ μέσου. Τὸ ἀνάγλυφον παρίστησιν Ἀθηνᾶν μετὰ κράνους καὶ χειριδωτοῦ χιτῶνος μετὰ διπλοιδίου. Ἐμπροσθεν αὐτῆς παῖς γυμνός κρατῶν δισκοειδές τι καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ ἐν τῷ βάθει ἕτερος. Ὅπισθεν τῶν παιδῶν βαίνει ἐκ δεξιῶν μορφὴ (ἄνθρωπος;) ἰσομεγέθους σχεδὸν τῇ Ἀθηνᾷ μετὰ μακροῦ ἱματίου, ὀπισθεν δὲ ἐν τῷ βάθει φέρεται χοῖρος καὶ ὀπισθεν αὐτῶν ἔρχεται παιδίσκη μετὰ ἀπτύχου χιτῶνος καὶ τελευταῖον γυνή. Κατὰ τὰ φαινόμενα, τὸ ἀνάγλυφον παρίστησιν ἱκέτας ὁδηγοῦντας χοῖρον πρὸς θυσίαν τῇ Ἀθηνᾷ, ἣτις εἶνε ἄοπλος καὶ φέρει μόνον κράνος κεχρωματισμένον. Ἡ τέχνη εἶνε ἀρχαϊκὴ τοῦ ΣΤ' π. Χ. αἰῶνος. Ἀνεκαλύφθη τῷ 1882.

V. Αἶθουσα Μοῦχοφόρου

582—589. Ἀγαλμάτια μικρὰ γυναικεῖα ἀκέφαλα, ὧν σῶζονται οἱ κορμοὶ μέχρι τῆς ὀσφύος. Τέχνης ἀρχαϊκῆς. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 582 ξοανοειδὲς ἐπὶ περιφεροῦς πλίνθου. Εὐρέθησαν παρὰ τὸ Β. τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως.

590. Κορμὸς ἱππέως εὐρεθεὶς πρὸς τὸ Β. τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸ 1886. Εἶνε τῆς ἀρχαιοτέρας τέχνης ὅλων τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνακαλυφθέντων. Ἰχνος χρωματισμοῦ δὲν σῶζεται, ὡς φαίνεται, ἢ ἐξάλειψις τῶν χρωμάτων ἐγένετο πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Περσῶν καταστροφῆς, πιθανῶς εἰς ἀπροφύλακτον μέρος ἐκτεθειμένου. Ἦτο δὲ τοῦτο ἀνάθημα ἰδιώτου εἰς τὸν ναὸν διὰ τина νίκην αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀφορμὴν.

592. Βάθρον περιφερὲς ἐφ' οὗ τὰ κάτω ἐξ ἀγαλμάτων μικρῶν μετὰ ποδῆρους καὶ ἐζωσμένου χιτῶνος καθέτων καὶ παραλλήλων πτυχῶν. Εἶνε τέχνης ἀρχαϊκῆς τοῦ ΣΤ' π. Χ. αἰῶνος. Εὐρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

593. Ἀγαλμα γυναικὸς ἔλασσον τοῦ φυσικοῦ, ἐξ οὗ ἐλλείπουσιν ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ ἄκροι πόδες. Φέρει χειριδωτὸν χιτῶνα ἔμπροσθεν ἄπτυχον μετὰ διπλοῖδιον (κοσμήματα καὶ παρυφὴ ἐρυθρά), ζώνην πλατεῖαν ἀφ' ἧς κατέρχονται καθέτως τὰ δύο ἄκρα καὶ ἱμάτιον μετὰ δύο κροσῶν ἐκατέρωθεν. Περὶ τὸν λαιμὸν περιδέραιον, εἶχε δὲ καὶ ἐνώτια μακρά. Τρεῖς βόστρυχοι ἐκατέρωθεν. Διὰ τῆς καθημένης δεξιᾶς κρατεῖ στέφανον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατεῖ καρπὸν ῥοῖᾶς (ἐρυθρόν). Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 619 πλὴν ἡ τέχνη αὐτοῦ εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένη. Εὐρέθη μετὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 619 τῷ 1887 πρὸς Α. τοῦ Ἐρεχθείου.

594. Ἀγαλμα γυναικεῖον φέρον χιτῶνα ποδῆρη ἀνασυρόμενον κατὰ τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν (παρυφὴ πλατεῖα μετὰ

μαιανδροειδῶν κοσμημάτων) καὶ ἱμάτια πολύπτυχα μετὰ λεπτῆς παρυφῆς φερόμενα ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου λοξῶς πρὸς τὴν ἀριστερὰν μασχάλην, τέσσαρες βόστρυχοι ἐρυθροὶ ἐπὶ τοῦ στήθους· ὁ δεξιὸς πῆχυς ἦτο ἔνθετος. Καὶ τοῦτο εὐρέθη τῷ 1887 πρὸς Α. τοῦ Ἐρεχθείου παρὰ τὴν ἀρχαίαν κλίμακα.

595. Ἀγαλμα ἔλασσον καὶ παρεμφερές τῷ προηγουμένῳ, ὅπερ δὲν περισώζει χρωματισμὸν, συγκεκολλημένον κατὰ τὰ γόνατα· ἐλλείπουσι τὰ ἄκρα μέλη.

596. Βάθρον κυβικὸν σχεδὸν μετὰ πλίνθου, ἐφ' ἧς ἄκροι πόδες ἀγάλματος καὶ λείψανα ἐπιγραφῆς, ἀρχαϊκοῦ ρυθμοῦ.

597. Ἀγαλμάτιον μικρὸν νεανίου γυμνοῦ ἐπὶ πτερωτοῦ ἵππου φέροντος καὶ πτηνοειδῆ οὐράν, ὅπισθεν τῶν προσθίων σκελῶν τοῦ ἵππου, κατὰ τὴν κοιλίαν, ἀπόφυσις μετὰ ἀνθεμι-οειδοῦς ἐγχρόου κοσμήματος. Τὸ περιέργον τοῦτο ἀρχαῖον εὗρημα εὐρέθη τῷ 1886 κατὰ τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπισθεν τοῦ Μουσείου· ἐκ τοῦ ὅλου του δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸ μετὰ τοῦ Ἀριστοφάνους *ἱππαλεκτρύονα*· τοιοῦτος τις ἱππαλεκτρῶν ἐν μουσειώματι εὐρέθη καὶ ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Doerpfeld ἐνεργουμέναις ἀνασκαφαῖς παρὰ τὰς ΜΔ. κλιτῦς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅπερ μετηνέχθη εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

598. Ἀγαλμάτιον γυναικεῖον μικρὸν ἔχον τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 595 περιβολήν. Οἱ ἐκατέρωθεν βόστρυχοι εἶνε σχοινοειδεῖς ἐρυθροί. Ἡ δεξιὰ ἔκαμπτε τὸν πῆχυν πρὸς τὰ ἄνω, ἡ δὲ ἀριστερὰ ἀνέσυρε τὸν χιτῶνα.

599. Κορμὸς ἀνδρικοῦ ἀγάλματος ἀρχαϊκῆς τέχνης· ἔφερον ὡς θώρακά τινα διαφανῆ, τὰς δὲ χεῖρας πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἀριστερὰ ἑαυτοῦ τεταμέναις· ὁ δεξιὸς βραχίων ἦτο ἔνθετος.

600—605 Ἀγαλμάτια γυναικεῖα τοῦ κοινοῦ τύπου παρεμφερῆ πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 598.

606. Ἀγαλμα ἐφίππου (ἵπποτοξότου), οὗ σώζεται τοῦ

μὲν ἵππου τὸ ἔμπροσθεν ἥμισυ μετὰ τῆς κεφαλῆς· ἐλλείπει τὸ στόμα καὶ τὸ ἔμπροσθεν τῆς χαίτης, τὰ ὦτα βεβλαμμένα ἄνευ σκελῶν, τοῦ δὲ ἐφίππου τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἄνω ἥμισυ τοῦ σώματος. Ἡ χαίτη τοῦ ἵππου φέρει ἔντομάς σιγμοειδεῖς πλούσιον ἐρυθρὸν καὶ πράσινον χρωματισμὸν καὶ ἔμπροσθεν πολλοὺς χαλκοῦς ἤλους. Ὁ δὲ ἔφιππος ἔφερε χιτῶνιον ἐχέσαρκον καλύπτον τὰ περὶ τὴν κοιλίαν, ἥβην καὶ γλουτοὺς καθὼς καὶ περισκελίδα ἐχέσαρκον κατὰ τρόπον ἀνατολικόν· περὶ δὲ τὰ σφυρὰ ἔμπροσθεν φέρει τρεῖς χαλκοῦς ἤλους δι' ὧν ἦσαν ἔμπεπορπομένα ὑποδήματα. Φαίνεται ὅτι ὁ ἔφιππος οὗτος ἦτο τοξότης καὶ παρίστα οὐχὶ Ἑλληνα ἀλλὰ βάρβαρον ἡγεμόνα ἀφιερῶσαντα αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν κατόπιν νίκης αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν πρὸ τῶν περσικῶν πολέμων.

Τὸ ὅλον σύμπλεγμα ἐκ πολλῶν τεμαχίων συγκεκολλημένον καὶ συμπεπληρωμένον διὰ γύψου. Νῦν ἐλλείπουσι τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν καὶ ἡ πτέρνα τοῦ δεξιοῦ.

607—609. Βωμίσκοι καὶ βαθρίδια ἀρχαῖκὰ ἐκ πώρου λίθου, ὧν οἱ ὑπ' ἀριθ. 607 καὶ 609 φέρουσι καὶ ἐπιγραφὴν ἀρχαϊκῶν γραμμάτων. Ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου τοῦ 609 ὑπάρχει κοιλότης ἐν ᾗ ἔμπεπηγμένη διὰ μολύβδου πλίνθος μετ' ἀγάλματος γυνακείου τῶν γνωστῶν ἀρχαϊκῶν· τούτου σώζεται μόνον τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων καὶ κάτω μέρος.

610. Μεγάλη βάσις τετράγωνος, φέρουσα ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς ἀνάγλυφον 1) Ζεὺς, ὅστις κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς σκῆπτρον τὴν δὲ ἀριστερὰν ἔχει πρὸς τῇ ὀσφύϊ 2) Ἑρμῆς φέρων πτέρυγας κατὰ τοὺς πόδας 3) Ἥφαιστος μετὰ σφύρας 4) Ἀθηνᾶ μετὰ δόρατος ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ κράνους ἐν τῇ ἀριστερᾷ. Τὸ σύνολον τῆς παραστάσεως ταύτης εἰκονίζει τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς. Τὸ ἄνω μέρος τῶν ἀναγλύφων ἀποκεκρουσμένοι. Ἄνω φέρει ὀπὴν ἐπιμήκη. Εὐρέθη τῷ 1857 ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

611—615. Κορμοὶ ἀγαλμάτων γυναικείων τοῦ γνωστοῦ ἀρχαϊκοῦ τύπου.

616—617. Κεφαλαὶ γυναικεῖαι τοῦ γνωστοῦ ἀρχαϊκοῦ τύπου· ἡ πρώτη σώζει ζωηρὸν χρωματισμὸν μετὰ ἐνωτίων· ἡ δὲ δευτέρα δὲν σώζει τοιοῦτον, φαίνεται ὅτι ἀρχῆθεν ἦτο ἄνευ χρώματος.

618. Κάτω μέρος κορμοῦ ἀγάλματος καθημένου ἐπὶ θρόνου φέροντος ποδῆρη χιτῶνα μετὰ ἱματίου πολυπτύχου. Αἱ χεῖρες ἐλλείπουσιν ὥς καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν· ὁ θρόνος κατὰ τὰ πλάγια, σώζει ἐρυθρὸν χρωματισμόν.

619. Ἀγαλμα γυναικὸς ξοανοειδὲς εὑρεθὲν τῷ 1887 πρὸς Α. τοῦ Ἑρεχθίου ἐνδεδυμένον χιτῶνα ποδῆρη μὴ ἐπιτρέποντα νὰ διακρίνηται ὁ σχηματισμὸς τῶν σκελῶν, φέροντα πτυχὰς κανονικὰς καθέτους καὶ παραλλήλους ἐξωσμένον, ὥς φαίνεται, τὴν ὁσφύν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπένδυμα, ὅπερ περιβάλλει τὸ ἀριστερὸν τοῦ θώρακος καὶ τὴν ὁσφύν καταλείπον γυμνὸν τὸν ἀριστερὸν μαστὸν καὶ τὸν ὦμον μετὰ τοῦ βραχίονος καὶ φέρεται ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν πρὸς τὸν δεξιὸν βραχίονα ὅπου κομβοῦται. Τὴν δεξιὰν ἔχει καθημένην τὴν δὲ ἀριστεράν ἐπὶ τοῦ στήθους κρατοῦσαν καρπὸν. Τὸ σύνολον τοῦ ἀγάλματος τούτου ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸ γνωστὸν ἐν Σάμφ ἀνακαλυφθὲν ἄγαλμα τῆς Ἥρας, τὸ ἀποκείμενον νῦν ἐν τῷ ἐν Παρισίοις Μουσεῖῳ τοῦ Λούβρ.

620. Τὸ κάτω μέρος ἀγάλματος γυναικὸς καθημένης ἐπὶ θρόνου μετὰ προσκεφαλαίου καὶ ὑποποδίου. Τὸ ἄγαλμα φέρει ποδῆρη χιτῶνα συμμετρικῶς πρὸς τὸ μέσον συμπτυσσόμενον. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἱμάτιον ἔμπροσθεν, ἐν μέσῳ ἀνοικτόν. Οἱ πόδες φέρουσι καὶ πέλματα. Αἱ χεῖρες ἐπὶ τῶν γονάτων.

621. Κεφαλὴ μετὰ λαιμοῦ (1|2 περίπου ἀνδρικῆς) ὥς Διὸς σφηνοπώγωνος, φέρουσα μακρὰν κόμην πρασίνως κηρωσμένην ἄνω καὶ ὀπίσω ἀκατέργαστον· ἔμπροσθεν δὲ περι-

τὸ μέτωπον ἀπολήγουσαν εἰς δύο στοίχους βοστρύχων, τέχνης ἀρχαϊκῆς. Εὐρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος.

622. Τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἄνω ἥμισυ μικροῦ ἀγαλματίου ἀγενείου ἐξ ἀναγλύφου. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει κωνικὸν πῖλον. Κώμη ἐρυθρά. Ἐκατέρωθεν τῶν ὤμων 4 βόστρυχοι. Φέρει ἄπτυχον χιτῶνα. Ἐπὶ τοῦ ἀριστ. ὤμου κατέρχεται ταινία τις ὡς τελαμών. Διὰ τῆς δεξιᾶς κρατεῖ ὑπὸ τὸ στήθος σύριγγα. Τέχνης ἀρχαϊκῆς.

623. Μικρὸν ἀγαλμάτιον γυμνὸν ἰσομέγεθες τῷ προηγουμένῳ μειδιῶν· ἡ κόμη φέρεται πρὸς τὸ μέτωπον. Ἡ κεφαλὴ κλίνει ὀλίγον πρὸς τὰ κάτω καὶ δεξιὰ αὐτῆς.

624. Ἀγαλμα μαρμάρου ὑποκυανοῦ ὑμηττείου ἀνακαλυφθὲν ἐν τεμαχίοις κατὰ τὸ Α. μέρος τῆς Ἀκροπόλεως, ἀρχαϊκῆς τέχνης, τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὁ Μοσχοφόρος». Τὸ βάθρον τετράγωνον ἐκ πώρου λίθου φέρον ἐπιγραφὴν ἀρχαϊκὴν :

ΚΟΜΒΟΣ (ἢ ΡΟΜΒΟΣ) ΑΝΕΘΗΚΕΝ Ο ΠΑΛΟΥ,

ἥτις γνωρίζει ἡμῖν τὸ τε ὄνομα τοῦ ἀναθέσαντος καὶ τὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Παρίστησι δὲ τὸ ἄγαλμα αὐτὸν τὸν ἀναθέτην. Φέρει μόνον ἱμάτιον φθάνον μέχρι μέσων τῶν μηρῶν, ἔμπροσθεν ἀνοικτὸν καὶ καταπίπτον εἰς ταινίαν στενὴν ἑκατέρωθεν ἀπὸ τῶν βραχιόνων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει ὡς κάλυμμά τι λεῖον μετ' ὀπῆς ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Ἡ κόμη περὶ τὸ μέτωπον τεταγμένη εἰς τρεῖς σειρὰς βοστρύχων καταπίπτει ὁμοίως ἐπὶ τοῦ στήθους, πώγων ἀνάγλυπτος ἄνευ δηλώσεως τριχῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἐξ ἄλλης ὕλης. Ἐπὶ τῶν ὤμων φέρει μόσχον, ὃν κρατεῖ διὰ τῶν χειρῶν ἀπὸ τῶν σκελῶν. Τὸ ἀριστερὸν οὖς τοῦ μόσχου προσπέφυκε τῷ κρανίῳ τοῦ ἀνδρός.

625. Ἀγαλμα ὑπερμεγέθους Ἀθηνᾶς ἐπὶ θρόνου (ἄνευ νώτου) καθημένης φέρον χιτῶνα χειριδωτὸν ποδῆρη συμ-

πτυσσόμενον μεταξύ τῶν κνημῶν. Φέρει αἰγίδα καὶ γοργό-
νειον ἀνάγλυπτον ἐπὶ τοῦ στήθους. Κύκλω τῆς αἰγίδος πα-
ρατηροῦνται πολλαὶ ὀπαὶ πρὸς ἔνθεσιν ὄψεων. Ἐφερε πέδιλα.
Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἔχει ἐν γένει τοιαύτην τὴν στάσιν καὶ διά-
θεσιν τῆς μορφῆς, οἷαν ἔχουσιν, ὡς γνωστὸν, τὰ αἰγυπτιακὰ
ἀγάλματα, ἀλλὰ καὶ πολλὴν τὴν ἔκφρασιν, ἥτις ἐλλείπει
ἀπὸ τῶν ἀγαλμάτων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἅπερ οἱ ἐν Ἀσίᾳ
τεχνῖται εἰργάζοντο. Ὑποθέτουσι δὲ ὅτι ἦτο ἰδρυμένον ἐν
τῷ Ἐρεχθείῳ, διότι εὑρέθη πρὸς τὴν Β. κλιτὸν τῆς Ἀκρο-
πόλεως καταπεσὼν, ἐξ οὗ συνάγουσιν, ὅτι ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ
καλλιτέχνου Εὐδοίου, περὶ οὗ λέγεται ὅτι ἐποίησεν ἄγαλμα
Ἀθηνᾶς ἀνακείμενον ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ.

626—628. Ἀγαλμάτια γυναικεῖα ἀκέφαλα τοῦ συνή-
θως ἀρχαϊκοῦ τύπου.

629. Μικρὸν ἄγαλμα ἀνδρὸς καθημένου ἐπὶ θρόνου, ἴσως
γραφεὺς ἢ ταμίη φέρον ἐρυθρὸν χρωματισμὸν καὶ τὰς χεῖ-
ρας ἔχον προτεταμένας, δι' ὧν ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων δελ-
τίον ἴσως.

630 καὶ 632. Δύο σφίγγες ἀρχαϊκοῦ ρυθμοῦ εὑρεθεῖσαι
ἀνατολικῶς τοῦ Παρθενῶνος ἐν ἔτει 1882· προέρχονται
πιθανῶς ἐξ ἀκρωτηρίων ναοῦ· ἐπ' αὐτῶν σώζεται ἐρυθρὸς
χρωματισμός. Ἡ κόμη καταπίπτει ἐπὶ τῶν νώτων ὁμοίως
τῇ τῶν πλείστων ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων. Μάρμαρον Πάριον.

631. Ἀθηνᾶ ὀλίγον τι μεγαλειτέρᾳ τοῦ φυσικοῦ μεγέ-
θους φέρουσα κράνος ἀνάγλυπτον μετ' ὀπῶν περίξ καὶ ἄλ-
λης μεγάλῃς ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὡς φαίνεται, πρὸς ἔνθεσιν
τοῦ λόφου καὶ ἐνώτια. Ἡ κόμη χωρίζεται ἔμπροσθεν ἐν
μέσῳ, καταπίπτουσα εἰς κυματοειδεῖς τρίχας περὶ τὸ μέτω-
πον καὶ εἰς τέσσαρας ἐκατέρωθεν βοστρύχους (ἐρυθροῦς) ἐπὶ
τὸ στήθος. Φέρει δὲ καὶ αἰγίδα. Παρίσταται δὲ ἔνοπλος
καὶ μαχομένη κατὰ τῶν Γιγάντων. Ὁ κάτω κορμὸς τῆς
Ἀθηνᾶς ὡς καὶ τεμάχια τριῶν Γιγάντων ἐσχάτως συγκολ-
ληθέντων σώζονται ἐν τῷ Μικρῷ Μουσεῖῳ. Λίαν προσεχῶς,

συμπληρωθείσης καὶ τῆς λοιπῆς συγκολλήσεως, τὰ τε τεμάχια τῆς Ἀθηνᾶς καὶ οἱ κορμοὶ τῶν Γιγάντων θέλουσι μετενεχθῇ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. Τοῦ ἀγάλματος τούτου ἡ μὲν κεφαλὴ εὑρέθη τῷ 1863 πρὸς Α. τοῦ Παρθενῶνος, ὁ δὲ κορμὸς τῷ 1882· προέρχεται δὲ ἐκ τοῦ αἰτώματος τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τοῦ Πεισιστράτου.

633. Ἀγάλμα μικρὸν ἀνδρικόν, οὗ ὁ χιτῶν φέρει καθέτους καὶ παραλλήλους πτυχὰς μετὰ πρασίνου μαιάνδου κατὰ τὸν λαιμόν. Ὁ δεξιὸς πῆχυς καὶ ἡ ἄκρα ἀριστερὰ ἦσαν ἔνθετοι· ἐλλείπουσιν ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἀνεκκλύφθη τῷ 1886 πρὸς Β. τῆς Ἀκροπόλεως καὶ διαφέρει κατὰ τὸν ἱματισμὸν ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εὑρεθέντων ἀνδρικῶν ἀγαλμάτων· διότι ἐκ τοῦ ἐνδύματος φαίνεται ὡς γυναικεῖον ἄγαλμα· ἴσως παρίστησιν ἱερέα.

634—637. Κεφαλὴ ἀνδρική. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς μικρὰ ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Φειδίου. Ἄλλη κεφαλὴ ἀνήκουσα εἰς ἄγαλμα γυναικεῖον τοῦ συνήθους τύπου καὶ τὸ ἄνω μέρος προσώπου μικροῦ ἀγαλματίου.

638. Θῶραξ ἀγαλματίου μικροῦ μετὰ κυματοπτύχου χιτῶνος. Ἐπὶ τῶν ὤμων δορὰ (λέοντος;) κομβουμένη ἔμπροσθεν ἐπὶ τοῦ στήθους.

639—641. Κεφαλαὶ ἀνήκουσαι εἰς ἀγάλματα γυναικεῖα τοῦ συνήθους ἀρχαϊκοῦ τύπου.

642—654. Κεφαλαὶ διάφοροι ἀρχαϊκοῦ ρυθμοῦ, ὧν αἱ πλεῖσται ἀνήκουσιν εἰς ἀγάλματα γυναικεῖα τοῦ κοινοῦ τύπου. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 647 εἶνε κεφαλὴ Ἀθηνᾶς.

655. Ἀγαλμάτιον ἡρωτηριασμένον μικρὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου. Ὁ χιτῶν φέρει μόνον μίαν πτυχήν μεταξὺ τῶν κνημῶν. Τὸ ἱμάτιον μακρὸν, ἀνοικτὸν ἔμπροσθεν ἄπτυχον. Ἐκράτει τι ἐπὶ τῶν γονάτων.

656. Ἀγαλμάτιον γυναικεῖον μικρὸν, οὗ τὸ ἄνω ἥμισυ ἄνευ κεφαλῆς. Φέρει ἐπίβλημα περιβάλλον τὸν θώρακα καὶ

τοὺς βραχίονας ἄνευ πτυχῶν καὶ κομβώσεως. Ἡ κόμη ἐπὶ τῆς ῥάχεως μόνον, λεία ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἡ ἀριστερὰ ἦτο καθειμένη.

657. Κεφαλὴ νεανίου μικρά. Ἡ κόμη λεία περιβάλλεται ὑπὸ διαδήματος (;) κυλινδρικοῦ (ὡς βοστρύχου). Ἐπὶ τοῦ μετώπου πλεῖσται ὁπαὶ πρὸς ἔκθεσιν μεταλλίνων κοσμημάτων· παρίστησι δ' ἴσως ἀθλητήν. Τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς κεφαλῆς δὲν εἶνε ἐντελῶς ἐξεργασμένον καὶ τοῦτο, διότι ἴσως προέρχεται ἐξ ἀναγλύφου. Βεβλαμμένον τὴν ῥίνα καὶ ἀλλαχοῦ.

658—664. Κεφαλαὶ γυναικεῖαι ἀνήκουσαι εἰς ἀγάλματα τοῦ συνήθους τύπου. Φέρουσιν ἐνώτια· κόμη ἐρυθρὰ κυματοειδῆς. Τούτων τὰ μὲν ὑπ' ἀριθ. 662—663 φέρουσιν ἦλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πρὸς ἐπίθεσιν σκιαδίου (ὄρα τὰ ὑπ' ἀριθ. 670—688), τὸ δὲ 664 δὲν φέρει χρωματισμόν.

665. Ἀγάλμα ἀνδρικὸν γυμνὸν, ἀρχαῖκόν, ἔχον τὸν τύπον τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀπόλλωνος ἀγαλμάτων, τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος εὑρεθέντων. Εἶνε τὸ μόνον τοιοῦτου εἶδους ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εὑρεθὲν καὶ διὰ τοῦτο ἔχει πολλὴν τὴν σπουδαιότητα. Τοῦ ἀγάλματος τοῦτου οἱ μηροὶ λίαν ἀνεπτυγμένοι. Ἡ κόμη φθάνει μέχρι τοῦ αὐχένος. Μαστοὶ ἀνεπτυγμένοι. Ἐλλείπει κεφαλὴ καὶ τὰ κάτωθεν τῶν γονάτων. Εὑρέθη ἐν τῷ Α. τείχει τῆς Ἀκροπόλεως ἐν βάθει 15 μέτρων.

666—668. Ἀγάλματα γυναικεῖα μικρὰ τοῦ συνήθους ἀρχαῖκοῦ τύπου.

669. Τὸ ἀπὸ τῶν μαστῶν ἄνω μέρος ἀγάλματος γυναικείου μετὰ χιτῶνος χειροδωτοῦ. Ἐπὶ τῆς κόμης στεφάνη ὀριζοντίως σχεδὸν ἐφ' ἧς ὁπαὶ μετὰ τινων γομφώσεων. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὁμοίως γόμφος. Ἡ κόμη ἐρυθρὰ ἐπὶ τῶν νώτων. Ἐκατέρωθεν δὲ ἐπὶ τοῦ στήθους τρεῖς βόστρυχοι ἐρυθρῶς κεχρωσμένοι. Ἐπὶ τῶν λοβῶν τῶν ὠτων ὁπαὶ δι' ἐνώτια. Ἀποτετριμμένη ἡ ῥίς καὶ τὰ μέχρι τοῦ πώγωνος. Τὸ

ἄγαλμα τοῦτο εὑρέθη τῷ 1887 πρὸς Α. τοῦ Ἑρεχθείου, πλησίον τῆς ἀρχαίας ἐν τῷ βράχῳ λαξευτῆς κλίμακος.

VI. Μεγάλῃ Ἀρχαϊκῇ αἰθούσῃ

Ἡ αἰθούσα τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων περιέχει τὰ κάλ-
λιον σωζόμενα τῶν ἀγαλμάτων ἐκείνων (ἀρ. 670—688),
ἅτινα καθιστῶσι τὸ τῆς Ἀκροπόλεως Μουσεῖον ἐν τῷ κό-
σμῳ, ἰδιαζόντως διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας ἀμφιέσεως,
μοναδικόν. Ἐν αὐτῇ λαμβάνει τις πλήρη ἔννοιαν τῆς ἀρ-
χαϊκῆς τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῶν Μηδικῶν τέχνης. Ἀπαντα
τὰ ἐπὶ νέων βάθρων ἀνιδρυμένα ἀγάλματα τῆς αἰθούσης
ταύτης, τὰ κολοβά καὶ τεθραυσμένα, τὰ φέροντα ἔτι ἐπὶ
τῶν νώτων αὐτῶν τὰ ἔχον τῆς βαρβαρικῆς καταστροφῆς
ἦσαν ἀναθήματα, ἅτινα οἱ εὐσεβεῖς Ἀθηναῖοι εἶχον προσ-
φέρει εἰς τὴν πολιουχον θεὰν Ἀθηνᾶν· οἱ Πέρσαι εἰσελάσαν-
τες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἔκαυσαν τοὺς ἐν αὐτῇ ναοὺς καὶ κα-
τέστρεψαν καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα, κρημνίσαντες αὐτὰ ἀπὸ
τῶν ἑαυτῶν βάθρων καὶ εἰς τεμάχια συντρίψαντες. Οὕτω
δὲ κατεστραμμένα εὗρον αὐτὰ οἱ Ἕλληνες μετ' ὀλίγον, ὅτε,
μετὰ τὸν ἐν Σαλαμῖνι ὄλεθρον τῶν Περσῶν, ἐπὶ νῆσιν θρι-
αμβευτικῶς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἵνα προσφέρωσι θυσίαν τῇ
Ἀθηνᾷ. Ἀχρηστα δ' αὐτοῖς πλέον ὄντα τὰ ἔθαψαν μετα-
χειρισθέντες αὐτὰ ὡς ἀπλοῦν ὕλικόν πρὸς ἐπίχωσιν, εἶχον δὲ
ἀκριβῶς καὶ ἀνάγκην τοιαύτης ἐπιχώσεως· διότι εἶχον ἐπι-
χειρήσει τὴν περιτείχισιν ἀπάσης τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὴν
ἀνέγερσιν μεγαλοπρεπῶν ναῶν, εἶχον δηλ. ἐπιχειρήσει ἐργα-
σίαις, αἵτινες ἀπῆλθον τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀ-
κροπόλεως καὶ τὴν ἐν μέρει ἰσοπέδωσιν αὐτοῦ. Ἐκεῖ δὲ ἐπὶ
εἴκοσι καὶ τρεῖς ὅλας ἑκατονταετηρίδας τεθραυσμένα ὄντα ἤχ-
θησαν εἰς φῶς ἐπὶ τοῦ νῦν Γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων

Παναγιώτου Καββαδίου, τοῦ ἐπιχειρήσαντος ταῖς ἀπὸ τοῦ 1885—1889 ἀνασκαφαῖς.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα, κατὰ τινὰς μὲν εἶνε ἀγάλματα ἀπλῶς γυναικῶν, ὠρισμένων δηλαδὴ προσώπων, ἄτινα συγγενεῖς τῶν γυναικῶν τούτων ἀφιέρουν τῇ Ἀθηνᾷ, κατ' ἄλλους δὲ ἱερειῶν τῆς Ἀθηνᾶς. Ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι εἶνε ἀγάλματα αὐτῆς τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, καὶ τὸν δι´σχυρισμὸν ἡμῶν τοῦτον ἐστηρίζαμεν ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπιχειρημάτων, ἅπερ ἔν τινι πραγματείᾳ ἡμῶν ἐν τῷ Mittheilungen ⁽¹⁾ καταχωρισθείσης, ὑπεστηρίζαμεν καὶ ἦν ἀναδημοσιεύομεν :

*Τὰ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως ἀναθήματα
τῇ Ἀθηνᾷ*

Διορισθεὶς πρὸ ἔτους ἔφορος τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπερ διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐν αὐτῷ κατακειμένων εὐρημάτων θεωρεῖται ἐν τῶν πολυτιμοτάτων καὶ ἐγκύψας εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν αὐτῷ ἔργων τῆς ἀρχαίας τέχνης, εὗρον μεταξὺ ἄλλων μικρὰ πῆλινα ἀγχλμάτια ἀκέφαλα ὕψους 0, 10 μ. παριστάντη γυναικείας μορφᾶς φερούσας διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς ἀσπίδα διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς ἐπὶ τοῦ στήθους καρπὸν ἢ πτηνόν. Ἐμελέτησα καλῶς τὰ ἀγαλμάτια ἐκεῖνα καὶ συνέκρινα αὐτὰ πρὸς τὰ ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ αἰθούσῃ ἀνακείμενα μαρμάρινα τοιαῦτα καὶ εἰς τὴν ἀσπίδα ἀπιδὼν δὲν ἐδίστασα νὰ θεωρήσω αὐτὰ ὡς ἐκπροσωποῦντα τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως λατρευομένην Ἀθηνᾶν, παρὰ τὴν πέρουσιν ἐν τῷ ἐμῷ ἔργῳ : «*Τὰ Μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν*» (σελ. 201) ἐκφρασθεῖσαν γνώμην μου τὴν συμφωνοῦσαν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἀρχαιολόγου Θ. Σοφούλη γραφόμενα ⁽²⁾,

(1) Ἰδε Τομ. XIX. σελ. 491—495.

(2) Ἰδε τὸ ἔργον αὐτοῦ : *Τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀγάλματα Κορῶν*. Ἀθῆναι 1892.

ὅτι ταῦτα ἦσαν ἀγάλματα χορῶν, ὠρισμένων τούτέστι παρθένων γυναικῶν λαβουσῶν μέρος ἐν τῇ Παναθηναϊκῇ πομπῇ, ἅπερ οἱ γονεῖς ἢ οἱ συγγενεῖς ἀφιέρουν τῇ θεᾷ.

Ταῦτα γράφων δὲν λέγω βεβαίως τι νέον· διότι καὶ πρὸ ἐμοῦ ὁ τε C. Robert ἐν τινι πραγματείᾳ αὐτοῦ : Eine attische Künstlerinschrift aus kleisthenischer Zeit (1), δι´σχυρίζεται ὅτι τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα ἀγάλματα τὰ φέροντα ἐπὶ τε τῶν νώτων καὶ τῶν προσώπων αὐτῶν τὰ ἔχνη τῆς περσικῆς βαρβαρότητος, ἦσαν εἰκόνες αὐτῆς τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων Π. Καββαδίας ἐν τοῖς *Γλυπτοῖς τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως* (2) μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ ὡς Ἀθηνᾶς θεωρεῖ, ὡς ἀναφέρει ὁ Robert.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄνευ τῶν πολεμικῶν ἐμβλημάτων ἤδη κατὰ τὸν 5'. αἰῶνα εἶνε συνήθης καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν τὸ ἀγγεῖον τοῦ *Φραγκίσκου* («*Françoisvase*», ἰδὲ παρὰ Baumeister, *Denkmäler* πίν, 74) ἐφ' οὗ ἡ κατ' ἐξοχὴν τῆς Ἀκροπόλεως θεὰ παρίσταται ἄνευ τῶν μετὰ ταῦτα ἀπαραιτήτων αὐτῇ χαρακτηριστικῶν ἐμβλημάτων, ὡς παρίσταται καὶ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος, (ἰδὲ *Αἶθουσα Παρθενῶνος*, ἀριθμὸς ἐκμαγείου 876^κ καὶ Baumeister, ἐνθ' ἄνωτέρω σελ. 1316 ἀριθ. εἰκόνος 1459). Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγένετο τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ἡ τυπικὴ ἐκφρασις τῆς Ἀθηνᾶς δὲν ἦτο εἰσέτι ὠρισμένη ὡς παρετήρησεν ὁ Milchhöfer (*Arch. Zeitung* 1881 σελ. 55 καὶ *Athen. Mittheilungen* V. σελ. 213, πρὸς Michaelis, *Altattische Kunst* σελ. 23. Friederichs-Wolters Nr. 112-114. *Furtwängler, Meisterwerke* σελ. 173 καὶ ἐφεξῆς), ὅστις καὶ πρῶτος τὸν τύπον ὥρισε καὶ ὅτι βραδύτερον καὶ ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τῶν πλείονων

(1) *Hermes* XXII, σελ. 129. 135.

(2) Ἀθῆναι 1888 σελ. 134.

τῆς Ἀκροπόλεως γυναικείων μορφῶν ὁ τύπος τῆς Ἀθηνᾶς εἶνε καθαρός, ἐκπεφρασμένος, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τισιν ἐν τῇ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνακειμένοις ἀναγλύφοις (πρβ. π. χ. Ἐφημερίς ἀρχ. 1886 πίν. 9), ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ τύπος δὲν φαίνεται γενικός· διότι ἐν πολλοῖς πηλίνοις εἰδωλίοις ἡ Ἀθηνᾶ φαίνεται ἐνιχχοῦ μὲν μετὰ κράνους καὶ γοργονείου, ἀλλαχοῦ δ' οὐχί, καὶ ὁμως δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ θεωρήσωμεν τὰ ἄνευ τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς Ἀθηνᾶς ἐμβληματῶν εἰδώλια ὡς μὴ Ἀθηνᾶς, ἐὰν ἀπιδώμεν εἰς τὴν πληθὺν αὐτῶν, τοῦθ' ὅπερ δείκνυσιν, ὅτι καὶ τὰ ἐκ μαρμαρίου ἀγάλματα ἦσαν ἀφιερῶματα τῇ Ἀθηνᾷ, τὴν μορφὴν αὐτῆς εἰκονίζοντα καίπερ φέροντα ἐμβλήματα οὐχὶ ἴδια τῇ θεᾷ ταύτῃ οἷον ἐτέφανον, καρπὸν ροιᾶς (ἐν τῇ αἰθούσῃ Μοσχοφόρου), μῆλον (ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ αἰθούσῃ), πτηνὸν (τεμάχια), μολονότι καὶ ἡ Ἀθηνᾶ Νίκη, κατὰ τὸν Ἡλιόδωρον (παρ' Ἀρποκρατίωνι ἐν λέξει), παρίσταται φέρουσα καρπὸν ροιᾶς ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ το κράνος ἐν τῇ ἀριστερᾷ (1). Τὰ ἀγάλματα ταῦτα πρὸς ἄλληλα συγκρινόμενα ἐνδεικνύουσι ἰκανὰς παραλλαγὰς, οὐχὶ τόσον κατὰ τὸν ἱματισμὸν, ὅσον κατὰ τὰς μορφάς, αἵτινες παρίστανται ἔχουσαι τυπικόν τι μεῖδιᾶμα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄλλως παρ' ἄλλαις, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν κωλύει ἡμᾶς νὰ ἀποδεχθῶμεν ὅτι αὐταὶ δὲν ἦσαν ἰερεῖαι οὐδὲ κόραι, ἀλλ' εἰκόνες αὐτῆς τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς. Ὁ Winter ἤδη (Arch. Anzeiger 1893 σελ. 146) μέρος τῶν ἀγαλμάτων τούτων γυναικείας μορφῆς θεωρήσας ὡς θεὰς, μίαν ἐξ αὐτῶν μά-

(1) Πρβ. Roschers, Lexikon I. σελ. 689. Arch. Zeitung πίν. 12,1.

λιστα ὡς Ἀφροδίτην⁽¹⁾ Πάνδημον διεκόρυξε, στηριζόμενος εἰς τὸ ὅτι ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἄλλοι ἄλλων θεῶν ναοὶ ὑπῆρχον καὶ διότι τὰ ἐκ πηλοῦ εἰδώλια, ὡς λέγει, φέρουσι τὰ σύμβολα οὐχὶ μόνον τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ Ἀφροδίτης, ἥτοι δορκάδα, πτηνὸν ἢ μῆλον. Ἡμεῖς ὁμῶς ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν νὰ εἰπώμεν, ὅτι πᾶσαι αὗται πλὴν τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 683, ἣτις φέρει πτηνὸν ὅπερ, ἂν εἶνε περιστέρα, παριστᾷ τὴν Ἀφροδίτην, εἰσὶν εἰκόνες αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ οὐχὶ Ἀθηναῖαι κόραι ἀνώνυμοι, ὡς ὑπέθεσεν ὁ Lechat ἐν τῇ αὐτοῦ διατριβῇ «περὶ τῶν ἀρχαῖκων ἀγαλμάτων τῶν Ἀθηναίων» τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀλληλογραφίας⁽²⁾. Διότι ἡ μὲν πρώτη θεωρία ὅτι δηλαδὴ ἦσαν ἱερεῖαι κατέπεσεν ἤδη ἐντελῶς, ἅτε μὴ φέρουσα στοιχεῖα συνάδοντα πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν ἱερειῶν, αἵτινες ἦσαν ἰσόβιοι, ἡ δὲ τεχνικὴ ἐργασία τῶν ἀγαλμάτων, ποιηθέντων ἐντὸς ἡμίσεως περίπου αἰῶνος, εἶνε φυσικὸν νὰ παρέχῃ διαφορὰς τινας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ ἐνδόσιμον ὅτι εἶνε ἱερεῖαι· καθότι καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μίαν καὶ μόνην ἱερείαν εἶχεν ἰσόβιον καὶ οὐχὶ πλείους. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος ἡμίσεως αἰῶνος ἀπέθανον ἰσάριθμοι ἱερεῖαι, ἐὰν ἀπιδώμεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν περισωθέντων ἡμῖν τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἀγαλμάτων γυναικείας μορφῆς. Μολονότι καὶ τοῦτο κολάζεται πῶς, ἐὰν εἰπώμεν ὅτι καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῆς ἡ ἱερεῖα δὲν προσέ-

(1) Ὅτι ἡ Πάνδημος Ἀφροδίτη ἤδη κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐλατρεύετο ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως δεικνύει σχόλιόν τι εἰς Εὐριπίδου Ἰππόλυτον 30, ἔχον οὕτως : Ἀφροδίτης γὰρ ἰδρῶσασθαι τὴν Παῖδρα φησὶν, ἐκάλεσε δὲ Ἀφροδίτην ἐφ' Ἰππολύτῳ, ὃ νῦν καὶ Ἰππολύτειον καλοῦσι. Τρεῖς ἐπιγραφαὶ εὑρεθεῖσαι κατὰ τὸ ΜΔ. μέρος τῆς Ἀκροπόλεως καὶ δημοσιευθεῖσαι ἐν τῷ Δελτίῳ 1888 σελ. 187 καὶ 1889 σελ. 127 καὶ ἐφεξῆς. ἀνήκουσιν εἰς τοῦτο τὸ ἱερὸν.

(2) B. C. H. 1892 σελ. 206.

φερεν ἐν μόνον ἄγαλμα αὐτῆς, ἀλλὰ πλείονα, καὶ ὅτι πλὴν τῶν ἱερείων ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι συνυπηρέτριαι, αἱ Ἀρρηφόροι καὶ Κανηφόροι καὶ τόσαι ἄλλαι κόραι, ὁλόκληρον *προσωπικὸν* τῆς λατρείας τῆς Ἀθηνᾶς ἀποτελοῦσαι, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ἀφιερώσωσιν ἄγαλμά τι αὐτῇ τῇ Ἀθηνᾷ. Ἡ δὲ δευτέρα θεωρία ὅτι εἶνε κόραι, ὡς ὁ Σοφούλης ἰσχυρίζεται, βασιζόμενος ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς :

Τέ]νδε κόρεν ἀνέθεκεν ἀπαρχὲν . . . λοχος ἄγρας,
ἐν οἱ Ποντομέδ]ον χρυσοτρία[ι]ν' ἔπορεν (1),

δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνη ἀσπαστή· διότι ἡ ἐπιγραφὴ καὶ μοναδικὴ εἶνε, ἄλλως δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ἀναγραφούσης ἀπαρχὴν ἄγρας ὑφ' ἀλιέως πρὸς τὸν Ποντομέδοντα Ποσειδῶνα ἢ μᾶλλον, καθ' ἡμᾶς, πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν (2), ἣν παρέσχε τῷ ἀλιεῖ ὁ χρυσοτρίαινος Ποσειδῶν, οὐδεμίαν φαίνεται ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν πολιοῦχον Ἀθηνᾶν πλὴν τῆς αἰριδος αὐτῆς πρὸς τὸν Ποσειδῶνα, περὶ ἧς δὲν εἶνε εὐκαιρον νὰ εἴπωμέν τι ἐνταῦθα. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν πρέπει ἐνταῦθα τὴν λέξιν *κόρην* νὰ θεωρήσωμεν ὡς δηλοῦσαν *κόρην παρθένον* οἰανδήποτε, ἀλλὰ *ἄγαλμα* ἐξ οἰασδήποτε κατεσκευασμένον ὕλης, καὶ οὐχὶ ἐκ γύψου ἢ πηλοῦ ὡς ὀρίζει αὐτὸ ὁ τὰς ρητορικὰς λέξεις συντάξας (3), ὧν ἐξ ὧν κατεσκευάζον τὰς λεγομένας πλαγγόνας καὶ παράδειγμα ἔχομεν τὰς μαρμαρίνας *Καρνάτιδας*, αἱ ἀπλῶς κόρας καλοῦ-

(1) H. C. Lolling, Ἀρχαιολογικὸν Δελτίον 1890 σελ. 146. C. I. A. IV, 1 σελ. 179.

(2) Ὡς ὁ κεραμεὺς ἐκ τῶν κεράμιων ἀπαρχὰς τῇ Ἀθηνᾷ, ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ ἔργου τοῦ Ἀντήνορος, οὕτω καὶ ὁ ἀλιεὺς ὡς ἀπαρχὴν ἄγρας, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Ποσειδῶν τῇ Ἀθηνᾷ.

(3) Ἰδὲ Bekkeri, Anecdota Graeca, Τόμ. Α'. 272. 31. Πρβ. καὶ Μέγα Ἐτυμολογικὸν ἐν λέξει *κοροπλάστης*.

σιν οἱ ἀρχαῖαι, ἐπομένως τὴν λέξιν *κόρη* θεωροῦμεν αὐτόσημον πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ βάρου τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀντήνορος συμπληρωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Kirchhoff (C. I. A. IV, 1 σελ. 181) λέξιν *ἄγαλμα*. Ὡστε δὲν δυνάμεθα ἢ οὕτως ἢ ἄλλως νὰ θεωρήσωμεν τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς *κορῶν ιδιωτίδων ἄλλ'* ὡς αὐτῆς τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς.

Παρόμοιαι δὲ πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν τὴν ἀναφέρουσαν καὶ λέξιν *κόρη* πλὴν τῆς ἀναλόγου ἐν τῷ ἀρχ. Δελτίῳ (1890 σελ. 146): *κόρη χρυσεῇ ἐπὶ στήλης, ἄσταθμος, ἣτις εἶνε ἀνάθημα ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι* (π. χ. αἱ ἐν τῷ ἀρχ. Δελτίῳ 1888 σελ. 94-95 δημοσιευθεῖσαι), ἐν αἷς ἡ Ἀθηνᾶ καλεῖται: *παῖς Διὸς μεγάλου καὶ κόρη Διὸς μεγάλου*, ἐξ ὧν ὡς κόρην πρέπει νὰ νοήσωμεν τὴν Ἀθηνᾶν. Ἀπλῶς δὲ ἡ τοῦ Ἀντήνορος ἐπιγραφὴ λέγει, ὅτι τὸ ἄγαλμα τοῦτο (τῆς Ἀθηνᾶς δηλαδὴ) ἀνατίθησι τῇ θεᾷ (τῇ Ἀθηνᾷ) διότι, ὡς γνωστὸν, ὅπου τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ εὐρέθησαν ἀγάλματα ἀνήκοντα αὐτῇ τῇ ἐν αὐτῷ λατρευομένῃ θεότητι ἐκτὸς ὀλίγων περιπτώσεων· ὡς ἐν Δήλῳ εὐρέθη ἡ Νίκη τοῦ Ἀρχέρμου ἀφιερωμένη τῷ αὐτόθι ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως δὲ Ἀθηνῶν εὐρέθησαν Νίκαι.

Ἐὰν λοιπὸν, τὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εὐρεθέντα ἀγάλματα παρὰ τὸν ναὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, χαρακτηρίσωμεν ὡς ἀγάλματα *κορῶν* ἢ ἄλλως πως, τότε πῶς ἐξηγεῖται ἡ σχεδὸν ἑλλειψις ἀγαλμάτων τῆς θεᾶς ταύτης, ὧν ὀλίγα σώζονται κεκολοβωμένα ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Ἀκροπόλεως, τῆς κατ' ἐξοχὴν θεᾶς τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς ὁποίας προέρχονται ἅπαντα, ἐκείνα τὰ ἀγάλματα περὶ ὧν ὁ Παυσανίας ⁽¹⁾ λέγει: «Ἔστι δὲ Ἀθηνᾶς ἀγάλματα ἀρχαῖα καὶ σφισιν ἀπετάκη μὲν οὐδὲν, μελάντερα

(1) Παυσανίας, Ἀττικὰ 27.7.

δὲ καὶ πληγὴν ἐνεργεῖν ἐστὶν ἀσθενέστερα. Ἐπέλαβε γὰρ καὶ ταῦτα ἡ φλοξ, ὅτε, ἐσβεθηκότων εἰς τὰς ναῦς Ἀθηναίων, βασιλεὺς εἶλεν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ τὴν πόλιν· ἐκτὸς ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ταῦτα μὲν ἐκλάπησαν, διετηρήθησαν δὲ, ὡς μὴ ὤφειλε, τὰ ἄλλα.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρων καὶ τῆς ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ πάρχews τοῦ συμβόλου τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς ἀσπίδος, παρὰ τοῖς ἡμετέροις δυσὶ πηλίνοις εἰδωλίοις, ἐκ τῆς ἐνυπάρχews τῆς περικεφαλαίας ἐν πλείστοις ἑτέροις πηλίνοις εἰδωλίοις, ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν ὑπ' ἀριθ. 543, 673, 674, 680, 685 (Κατάλ. Μουσείου Ἀκροπόλεως· πρὸς Winter, Arch. Anzeiger 1893 σελ. 142) καὶ πολλῶν ἄλλων πηλίνων εἰδωλίων παριστάντων Ἀθηνᾶν καὶ ἀφιερωμένων τῇ θεᾷ ταύτῃ, ὡς καὶ ἐκ τῶν καθημένων πηλίνων εἰδωλίων τῶν ἐν τῇ III αἰθούσῃ τοῦ Μουσείου ἀνακειμένων, ὧν τὰ πλεῖστα φέρουσιν ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων πηλίνων εἰδωλίων φερόντων τὸν αὐτὸν πρὸς τὸν τῶν μαρμαρίνων ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων ἱματισμὸν ὡς καὶ αἰγίδα, ἐκ πάντων τούτων, λέγω, ἐνισχυόμενοι διτρυχοῦμεθα ὅτι, τὰ ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ αἰθούσῃ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως γυναικείας μορφῆς ἀρχαϊκὰ ἀγάλματα, ἅπερ τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἱέρειαι, εἴτα ὡς κόραι ἐχαρκτηρίσθησαν καὶ ὑπ' ἄλλων ἄλλως, εἰσὶν ἀγάλματα αὐτῆς ταύτης τῆς θεᾶς ὑπὸ διαφόρων προσώπων ἐπὶ διαφόροις εὐκαιρίας ἀφιερωθέντα τῇ θεᾷ πολιούχῃ τῆς πόλεως Ἀθηνᾶ.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῶν περὶ ᾧ ὁ λόγος ἀγαλμάτων, νῦν δ' ἔλθωμεν εἰς τὰ κατέκαστα : Τὰ ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ ταύτῃ αἰθούσῃ ἀνακείμενα γυναικεῖα ἀγάλματα εὐρέθησαν τὰ μὲν ὑπ' ἀριθ. 683, 684 καὶ 686 κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ 1882—1883 πρὸς Α. τοῦ Παρθενῶνος, τὰ δ' ἄλλα, δέκα καὶ τέσσαρα τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς 24ης καὶ 25ης Ἰανουαρίου 1886 ἐν βάθει 3—4 1/2 μέτρων, οὐ μακρὰν τῆς ΒΔ. γωνίας τοῦ Ἐρεχθείου.

Τούτων τὰ μὲν εἰσὶ φυσικοῦ, τὰ δ' ὑπερφυσικοῦ καὶ ἄλλα μικρότερα τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, καὶ τὰ πλείω διατηροῦνται ἐν σχετικῇ καλῇ καταστάσει, ὅκτῳ δὲ μάλιστα ἔχουσι καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα γυναικείας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μορφῆς, παριστῶσι γυναῖκα ὀρθίαν, περιβεβλημένην χιτῶνα καὶ ποδῆρες ἱμάτιον, οὐ τὰ κράσπεδα ἀνέχει διὰ τῆς ἀριστερᾶς· ἡ κόμη αὐτῆς εἶνε διατεταγμένη εἰς μεγάλους ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν καταπίπτοντας πλοκάμους καὶ συγκρατεῖται διὰ μαρμαρίνης στεφάνης, φερούσης γεγραμμένον ἀνθέμιν καὶ παρ' ἄλλαις μαίανδρον, ὅπερ παράδοξον. Ἡ δεξιὰ παρ' ἅπασι σχεδὸν τοῖς ἀγάλμασι τούτοις ἦτο προτεταμένη ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος καὶ ἐκράτει τι οἶον μῆλον ἢ καρπὸν ροιᾶς.

Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑπάρχει μέγας ἐξ ὀρειχάλκου ἥλος προσκεκολλημένος ἐν μέσῳ τοῦ κρανίου καὶ πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένος, ἐφ' οὗ ἠπλοῦτο σκιαδίου, ἴσως, πρὸς προσφύλαξιν τῶν ἀγαλμάτων καὶ τῶν χρωματισμῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἐπηρειῶν (1).

Τὸ μάρμαρον ἐξ οὗ κατεσκευάσθησαν τὰ ἀγάλματα ταῦτα

(1) Ὡς ἐσχάτως παρατηρήσαμεν εἰς συμπλήρωσιν τῆς διατριβῆς ἡμῶν τῆς ἐν τῇ Mittheilungen, ἐνθ' ἀνωτέρω, καταχωρισθείσης, λέγομεν ὅτι ὁ ἥλος ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάντων ἀνεξαίρετως τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων δὲν ἐχρησίμευεν, ὡς πολλοὶ παραδέχονται, εἰς συγκράτησιν τοῦ σκιαδίου, ἢ δι' ἄλλον τινὰ λόγον, ἀλλὰ εἰς ὑποστήριξιν τοῦ κράνους, ὅπερ καθ' ἡμᾶς ἦτο ἀπλοῦς λόφος. Ἐπίσης ἄξιον ἀναγραφῆς, εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἡμετέρας θεωρίας, ὅτι τὰ ἀγάλματα τὰ ἀρχαῖκά εἶνε τῆς Ἀθηνᾶς εἶνε καὶ ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ ζωοφόρῳ τοῦ Παρθενῶνος, ἡ Ἀθηνᾶ παρίσταται ἄνευ συμβόλου τινὸς εἰδικοῦ, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἥτοι ἄνευ τῶν πολεμικῶν ἐμβλημάτων, διότι ὁ καλλιτέχνης ἐζήτησε νὰ παραστήσῃ τὴν Ἀθηνᾶν ὡς προστατίδα τῆς εἰρήνης. (Ἰδὲ Αἰθουσα Παρθενῶνος ἀριθμ. ἐκμαγείου 876K καὶ Baumeister, Denkmäler σελ. 1316 ἀριθμ. εἰκόνης 1459).

σύγκειται ἐκ πλειόνων τεμαχίων· ἰδίως δὲ ἐξ ἐτέρου τεμαχίου μαρμάρου εἶνε τὰ ἄκρα ἄνω καὶ κάτω μέλη, ἥτοι ὁ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος προτεταμένος δεξιὸς πῆχυς καὶ οἱ πόδες ἀπὸ τοῦ μέσου σχεδὸν τῆς κνήμης, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ κεφαλὴ· ἡ δὲ σύνδεσις τῶν διαφόρων τούτων τεμαχίων γίνεται ὡς ἐξῆς : τὸ ἕτερον (τὸ μικρότερον) τῶν συνδετέων μερῶν ἔχει μακρὰν προεξοχὴν τοῦ λίθου, λεπτοτέρων τοῦ συνδετέου μέλους, οἷονεὶ ὡς ἔμβολόν τι, ἥτις κεχρισμένη δι' ἀσθέστου ὡς κολλητικῆς ὕλης, ἐμπήγνυται εἰς ἰσομεγέθη ὀπήν τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ ἀγάλματος.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα διακρίνονται ἰδίως διὰ τὸν πλούσιον χρωματισμόν των ἐν ᾧ ἐμβλέπει τις τὴν πρωτόγονον ἀττικὴν τέχνην, ἐν ᾗ ἐμφαίνοντι τὰ σπέρματα τῆς μετ' ὀλίγον βλαστησάσης θαλερᾶς καὶ ἀκμαίας ἐν Ἀττικῇ καλλιτεχνίας. Τὰ παρατηρούμενα χρώματα εἶνε κυρίως τὸ πράσινον, ὅπερ καὶ μέχρι τοῦδε περισσότερον τῶν ἄλλων διατηρεῖται, τὸ ἐρυθρὸν, τὸ κυανοῦν καὶ τὸ ὑπόφαιον. Φαίνεται δ' ὅτι δὲν ἦτο κεχρωματισμένον ἅπαν τὸ ἄγαλμα, ἀλλὰ μέρη τινὰ τῶν μορφῶν καὶ τοῦ ἱματιστοῦ, οὗ αἱ μὲν παρυφαί τοῦ χιτῶνος καὶ τοῦ ἱματίου φέρουσι γεγραμμένας ταινίας καὶ μαϊάνδρους διὰ πρασίνου καὶ ἐρυθροῦ χρώματος, ἡ δὲ ἐπιφάνεια αὐτῶν εἶνε κεκοσμημένη διὰ ροδάκων καὶ ἀνθεμίων· ἡ κόμη ἔφερεν ἐρυθρὸν χρῶμα, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐρυθρὸν καὶ μέλαν· παρ' ἐνὶ δὲ μόνον (ἀριθ. 681) οὗτοι ἦσαν ἔνθετοι ἐκ κρυσταλλώδους ὀρυκτῆς οὐσίας, τὰ χεῖλη ἐρυθρά.

Οὐσιῶδες δὲ διακριτικὸν τῶν ἀρχαϊκῶν τούτων ἀγαλμάτων εἶνε τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τυπικὸν μειδίημα, ὅπερ διαβλέπει τις ἐν ἅπασιν ἀνεξαίρετως, καίπερ φέρουσι καὶ παραλλαγὰς τινὰς ἐν τε τῇ διαθέσει τοῦ ἱματισμοῦ καὶ ἐν τῇ μορφῇ. Ἀλλ' αἱ παραλλαγαὶ αὗται δὲν εἶνε τοιαῦται, ὥστε νὰ χάμη τις ἰδιαίτερον λόγον περὶ αὐτῶν· διότι, νομίζομεν, ὅτι ἡ περιγραφὴ ἐνὸς μόνου αὐτῶν ἀρκεῖ πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν καὶ τῶν ἄλλων. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρο-

μεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 681 ἄγαλμα, ὅπερ φέρει τήν δε τήν ἐπιγραφὴν :

Νέαρχος ἀνέθεκε [ο κεραμε]
 υς ἔργον ἀπαρχεν
 Αντενορ ἐπο[ησεν]
 ο Ευμαρος τ[ο αγαλμα].

Τὸ ἄγαλμα τοῦτο θεωρεῖται σπουδαῖον ὡς ἔργον γνωστοῦ τεχνίτου τοῦ 'Αντήνορος· οὗτος δ' ἦν ὁ αὐτός, ὃς ἐποίησε τὰ ἀγάλματα τῶν Τυραννοκτόνων 'Αρμοδίου καὶ 'Αριστογείτονος, ἅτινα ὑπὸ τοῦ Ξέρξου μετηνέχθησαν εἰς 'Ασίαν, ὑπὸ δὲ τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου ἢ τοῦ 'Αντιόχου ἀπεστάλησαν πάλιν ἐνταῦθα. Ὁ δὲ Εὐμαρος ὁ πατὴρ τοῦ 'Αντήνορος εἶνε γνωστός ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς γραφικῆς, ὡς ὁ πρῶτος διακρίνας ἐν τῇ τέχνῃ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικός. 'Επίσης ἀναφέρομεν καὶ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 677 ὅπερ, ὡς φαίνεται δὲν εἶνε ἔργον ἰθαγενῆς τῆς 'Αττικῆς, ὡς ὅλως ἀνόμοιον τοῖς ἄλλοις ἀγάλμασι, διότι αἱ πτυχαὶ δὲν εἶνε ἀνάγλυπτοι, οὐδὲ πλαστικῶς τεταγμένοι, ἀλλ' ὡς δι' ὀξέος ὄργανου ἐγκεχαραγμένοι, φαίνεται δὲ ἡ ἐργασία ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὴν χαλκουργίαν, ἥς ἴδιον φαίνεται ὅτι εἶνε καὶ αἱ δύο ἐπὶ τῶν βλεφάρων ἐγκεχαραγμένοι γραμμαὶ, καὶ διότι μόνον ἐξ ὅλων στερεῖται καὶ χρωματισμοῦ. Καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 684 καὶ 686, ἅπερ δεικνύουσι πρόοδόν τινα ἐν τῇ τέχνῃ καὶ εἶνε, τρόπον τινά, τὸ μεταίχμιον μεταξὺ τῆς ἀρχαϊκῆς καὶ τῆς ἀττικῆς τέχνης εἶνε ἐπίσης ἄξια ἀναγραφῆς. 'Εν αὐτοῖς βλέπομεν τὴν βαθμιαίαν τελειοποίησιν ἐν τε τῇ συλλήψει καὶ τῇ σχηματισμῷ τοῦ ὡραίου ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς εἰλημμένα.

VII. Αἶθουσα Ἐφύβου

689. Κεφαλὴ ἀρχαϊκὴ νεανίου μετὰ τοῦ λαιμοῦ. Ἡ κόμη κιτρίνη πεπεπλεγμένη εἰς δύο πλοκάμους ὀπισθεν φερομένη χιαστὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ὅπου καλύπτονται ὑπὸ τῶν διὰ τῆς κορυφῆς κατιουσῶν τριχῶν, αἵτινες περὶ τὸ μέτωπον λήγουσιν εἰς ἀπλᾶ βοστρύχια· ἡ κόμη εἶνε κεχρωσμένη διὰ κιτρίνου χρώματος, τὰ χεῖλη δι' ἐρυθροῦ ὁμοίως καὶ αἱ ὀφρῦς. Εὐρέθη τῷ 1887 καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία τῶν ἀρίστων ἀρχαϊκῶν κεφαλῶν· ὁμοιάζει δὲ πρὸς τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου (ἀριθ. 45) τὸ γνωστὸν ὑπὸ ὄνομα «Ἀπόλλων ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ» ἀνάγεται δὲ ἡ κεφαλὴ αὕτη εἰς τὸν Ε' αἰῶνα π. Χ.

690—691. Ἀγάλματα Νίκης πτερυγοφόρου ἐν κινήσει, ἱματισμός ὁ συνήθης. Ὁμοιάζουσι δὲ πρὸς τὴν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ (Ἀριθ. 22) *Νικηὴν τοῦ Ἀρχέριμου*. Ἀμφότεραι αἱ Νίκαι αὗται εὐρέθησαν τῷ 1886 παρὰ τὸ Β. τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως.

692. Ἀγαλμα ὠραῖον νεανίου γυμνοῦ. Ἰστατο ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς προβάλλων ὀλίγον τὸν ἀριστερὸν, τὰς χεῖρας ἔφερε μικρὸν τι πρὸς τὰ ὀπίσω· συγκεκολλημένον τὸ δεξιὸν σκέλος. Ἐλλείπει κεφαλὴ, ἀριστερὰ ἄκρα μετὰ τοῦ πήχεως καὶ ὅλος σχεδὸν ὁ ἀριστερός. Πρβλ. τὸ ὑπ' ἀριθ. 698.

693—694. Ἀγαλμάτια Νίκης πτερυγοφόρου, ὡς τὰ 690—691 Ἡ μὲν πρώτη ἵσταται πρὸς ἀριστεράν, ὁ ἱματισμός αὐτῆς εἶνε ὡς καὶ τῶν προηγουμένων· παρατηροῦνται δὲ πολλαχοῦ ἔχνη ἐρυθροῦ καὶ πρασίνου, ἡ δὲ δευτέρα φέρει χιτῶνα καὶ μετὰ βραχειῶν χειρίδων ἱμάτιον πεπορπωμένον ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸ κάτω μέρος καὶ τὸ πλάγιον τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους ἦτο ἐξ ἄλλου τεμαχίου. Ἡ κόμη ὀπισθεν καταλήγει ἐλλειψοειδῆς μετὰ ἀπλῶν ὀριζοντίων ἐντομῶν. Ἐλλείπει κεφαλὴ, δεξιὸς πῆχυς μετὰ τῆς ἄκρας, ὅλος σχε-

δὸν ὁ ἀριστερὸς βραχίον, ὁ ἀριστερὸς μαστὸς καὶ τὰ σκέλη καὶ τὰ ἄκρα τῶν πτερύγων.

695. Ἀνάγλυφον Ἀθηνᾶς, ὅπερ ἄνω φέρει ἄβακα καὶ κυμάτιον μετὰ γραπτοῦ (πάλαι) κοσμήματος. Ἐν αὐτῷ παρίσταται ἡ Ἀθηνᾶ βλέπουσα πρὸς δεξιὰν ἐπὶ στήλης ἀπλουστάτης τετραγωνικῆς, ἵσταμένη ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς καὶ στηριζομένη διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ δόρατος, κλίνουσα δὲ κατηφῆς τὴν κεφαλὴν, οἶονεῖ ἐν πένθει καὶ μελαγχολίᾳ διατελοῦσα, φέρουσα δὲ καὶ περικεφαλαίαν τὴν δεξιὰν στηρίζει ὑπὸ τὴν ὀσφύν. Φέρει χιτῶνα μετὰ διπλοῦδιου ἐζωσμένου καὶ κράνους ἄνευ αἰγίδος. Ἡ τέχνη τοῦ ἀναγλύφου τούτου εὐρεθέντος τῷ 1889 πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος, εἶνε τῶν μέσων τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος. Τί κυρίως ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὁ τεχνίτης διὰ τοῦ ἀναγλύφου τούτου εἶνε δύσκολον νὰ εἰπώμεν, κατὰ τινα ὁμῶς ἐρμηνείαν, πιθανῶς, παριστᾷ ἀλληγορικῶς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν θλιβομένην ἐπὶ τινι ἀπαισίῳ γεγονότι, ἴσως δὲ ἐπὶ τῷ λοιμῷ.

696. Πρόσωπον γυναικὸς, φέρον ἐρυθρὰν κόμην κεχωρισμένην ἐν μέσῳ καὶ ἐπ' αὐτῆς ὡς πόλον ὑψηλόν. Εἶνε τοῦ γνωστοῦ ἀρχαικοῦ τύπου (670—688).

697. Τὸ ἔμπροσθεν ἡμισυ ἵππου μικροῦ ἐν ζωηρᾷ στάσει στρέφοντος ὀλίγον τι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ. Χαίτη καὶ στόμα ἐρυθρά. Ἐλλείπουσι τὰ (πρόσθεν) σκέλη. Σώζεται ὀλίγον τὸ ἀριστερόν. Ἀνευρέθη τῷ 1887 πρὸς Α. τοῦ Ἐρεχθείου.

698. Ἀγαλμάτιον ὅμοιον τῷ ὑπ' ἀριθ. 692. Παριστᾷ νεανίαν γυμνὸν νικήσαντα ἴσως ἐνταῖς γυμνοπαιδίαις κατὰ τοὺς Παναθηναϊκοὺς ἀγῶνας καὶ ἀφιερωθέντα τῇ θεᾷ ὑπὸ τῶν οἰκείων του. Ὁ νεανίας ἴστατο ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς, τὰς χεῖρας εἶχε καθειμένας. Ἡ κεφαλὴ εἶνε προσκεκολλημένη, ἔφερεν ἐνθέτους ὀφθαλμούς. Ἡ κόμη διαδεῖται ὑπὸ ταινίᾳ περὶ ἣν συνελίσσονται κάτωθεν αὐτῆς καὶ ὀπισθεν ἐλαφρὰ βοστρύχια. Ἡ ἐργασία φαίνεται τοῦ Ε' αἰῶνος

Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀνεκαλύφθη τῷ 1888 καὶ προσηρμόσθη τῷ κορμῷ τοῦ ἀγάλματος τούτου ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Furtwängler. Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς κεφαλῆς ταύτης ἐσφαλμένως ἐνομίζετο ὅτι ἡ ὑπ' ἀριθ. 699 κεφαλὴ ἀνῆκε τῷ σώματι τούτῳ.

699. Κεφαλὴ νεανίου φέρουσα διάδημα ταινίαν ἀπλὴν. Ἡ κόμη ἀνεξέργαστος λεία. Ἴρις ὀφθαλμῶν ἐρυθρά. Ῥίς τεθραυσμένη. ὦτα βεβλημμένα.

700. Ἴππος μικρὸς (ἀνάλογος τῷ ὑπ' ἀριθ. 679). Ἐπὶ τούτου ὑπῆρχε καὶ ἱππεὺς, σώζεται μόνον τὸ ἀριστερὸν σκέλος (πέδιλον μετὰ ἐρυθρῶν καὶ κυανῶν ἱμάντων) καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἄκρα ἀριστερὰ (ὀπὴ διαμπερῆς χάριν ἡνιῶν) καὶ τὸ δεξιὸν σκέλος.

701. Μεδούσης ἀρχαῖκόν ΣΤ' π. X. αἰῶνος πρόσωπον εὑρεθὲν πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος μεῖζον τοῦ ἀνθρωπίνου μεγέθους πεπλατυσμένον ἐπίπεδον· ὑπὲρ τὸ μέτωπον ταινία καὶ ἄνωθεν αὐτῆς κύκλος ἀνάγλυπτος· ἔμπροσθεν περὶ τὸ μέτωπον ἡ κόμη φαίνεται κυματοειδής. Ἴρις τῶν ὀφθαλμῶν κεχαραγμένη. Στόμα ἐρυθρόν, χαυλιόδοντες, γλῶσσα προεκβεβλημένη πρὸς τὰ κάτω. Ῥίς μετὰ ὀριζοντίων ἐντομῶν. Εἶνε ἀποκεκρουσμένον τὸ ἔμπροσθεν μέρος ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ προέρχεται ἐξ ἐκτύπου ἀναγλύφου (μετόπης ;)

702. Ἀνάγλυφον ἀρχαῖκόν μετὰ πλίνθου κάτω, λῆγον ἄνω εἰς τύμπανον μετὰ ἀκρωτηρίων. Ἀριστερὰ παρίσταται ἀνὴρ πρὸς ἀριστερὰ θάινων (μετὰ μακροῦ ἱμκτίου) αὐλῶν, (κόμη ἐρυθρά), τὸ βᾶθος πράσινον· ἐπονται τρεῖς γυναῖκες φέρουσαι χιτῶνα ποδήρη μετὰ διπλοῦ διῶν κυματοπτεχόν καὶ παῖς ἄνευ ἐνδύματος κρατούμενος ἀπὸ τῶν χειρῶν εἰς χορόν. Κόμη πανταχοῦ ἐρυθρὰ πλὴν τῆς πρώτης γυναικὸς, ἥτις ἔχει κίτρινόν χρῶμα. Εἶνε ἔργον τοῦ ΣΤ' π. X. αἰῶνος καὶ εὑρέθη πρὸς Μ. τοῦ Παρθενῶνος ἐρμηνεύεται δὲ ὡς Ἑρμῆς ὁδηγῶν τὰς Νύμφας εἰς χορόν.

Ἐν τῇ αἰθούρῃ τούτῃ κείνται πρὸς τούτοις καὶ ὀλίγη-
στα πρωτότυπα ἐκ τῶν μετοπῶν τοῦ Παρθενῶνος, καθὼς
ἐπίσης καὶ γύφινά ἐκμαγεῖα τῶν ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἑλγιν
ἀφαιρεθέντων γλυπτῶν ἔργων τῶν κοιμούντων νῦν τὸ ἐν
Λονδίῳ Βρεττανικὸν Μουσεῖον. Μεταξὺ τούτων διακρίνον-
ται αἱ μυθολογικαὶ παραστάσεις τῆς μάχης μεταξὺ Κεν-
ταύρων καὶ Λαπιθῶν, περὶ ὧν, καίπερ λίαν ἐφθαρμένα τὰ
γλυπτικὰ τεμάχια, δίδουσιν ὅμως ἰδέαν τινὰ τῆς παραστά-
σεως αὐτῶν. Ὡς γνωστὸν, αἰτία τῆς μάχης ταύτης εἶνε ἡ
ὑπὸ τῶν Κενταύρων ἀρπαγὴ τῶν Λαπιθιδῶν γυναικῶν κατὰ
τὴν τέλεσιν τῶν γάμων τοῦ βασιλέως αὐτῶν.

703. Μετόπης τεμάχιον (κάτω ἀριστερὰ γωνία)· σώζονται
ἄνδρὸς μηροὶ μετὰ χρώματος ὀπισθεν· τὸ ὅλον οὐχὶ ἐν καλῇ
καταστάσει.

704. Μετόπη· ἐν αὐτῇ παρίσταται ἀνὴρ καταβάλλων
Κένταυρον. Λίαν ἐφθαρμένος· σώζεται τοῦ ἀνδρὸς ὁ κορμὸς
μετὰ μέρους χλαμύδος καὶ ὁ κορμὸς τοῦ Κενταύρου, τὸ
ὅλον φαίνεται ἡμιτελές.

705. Μετόπη ἐν ἣ παρίσταται Κένταυρος πρὸς ἀριστε-
ρὰν ἀρπάζων γυναῖκα, περιβάλλει αὐτὴν διὰ τοῦ προσθίου
δεξιοῦ σκέλους καὶ κρατεῖ τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς διὰ τῆς ἀρι-
στερᾶς. Ἡ Ἀμαζὼν ἐν ἀριστερᾷ ἰσταμένη ἔμπροσθεν τοῦ
στήθους τοῦ Κενταύρου. Φέρει χλαμύδα ἑῶσαν γυμνὸν τὸ
δεξιὸν τοῦ θώρακος καὶ τὸ πλεῖστον τῶν σκελῶν.

706. Τεμάχιον μετόπης· ἀριστερὰ κορμὸς ἀνδρὸς μετὰ
χλαμύδος ἐν τῷ βάθει ὄρθιος, ὁμοίως ἐν δεξιᾷ γυνὴ ἀκέφα-
λος καὶ ἄνευ βραχιόνων καὶ ἄκρων ποδῶν μετὰ μακροῦ χι-
τῶνος καὶ διπλοιδίου. Τοῦτο λίαν ἐφθαρμένον ὃν δὲν δίδει
ἡμῖν νὰ ἐννοήσωμεν τί παριστᾷ.

Ὑπερβεν τοῦ 706 οἱ ἀριθ. 706^A—706° παριστῶσιν ἐν
ἐκμαγεῖσι ἀποσταλεῖσιν ὑπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου τὰς
μετόπας τὰς ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἑλγιν ἀφαιρεθείσας. Εἶνε δὲ

σκηναί Κενταυρομαχιῶν προερχόμεναι ἐκ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ Παρθενῶνος. Ἐν τοῖς ἀποτυπώμασι τῶν Κενταυρομαχιῶν τούτων ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων γλυπτῶν γενομένων παρατηρεῖ τις λίαν εὐδιακρίτως τὴν διαφορὰν τῆς ἐργασίας.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις καὶ ἐν τοῖς ἐρμαρίοις διάφορα τεμάχια γλυπτῶν ἐκ τῆς ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος οἷον κεφαλαί, χεῖρες, πόδες κτλ.

VIII. Αἶθουσα Παρθενῶνος

855. Πλάξ ζωοφόρου (ἐκμαγεῖον φέρουσα τρεῖς θεότητας) ἤτοι τὴν Ἴριδα, Ἦραν καὶ τὸν Δία. Ἡ κεφαλὴ τῆς Ἴριδος εὐρεθεῖσα ἐν ταῖς τελευταίαις ἀνασκαφαῖς προσηρμόσθη τῇ ἀκεφάλῳ μορφῇ τῆς Ἴριδος.

856. Ζωοφόρου πλάξ εὐρεθεῖσα τῷ 1830. Ἀριστερὰ παρίσταται ἀνὴρ πωγωνοφόρος καθήμενος ἐπὶ σκίμποδος, πρὸς δεξιὰν βλέπων καὶ ὑψὼν τὴν ἀριστεράν. Ἰμάτιον καλύπτει τὰ κάτωθεν τῆς ὀσφύος. Παρ' αὐτῷ νεανίας τὴν αὐτὴν ἔχων στάσιν. Τέλος ἐν δεξιᾷ ὡσαύτως καθημένη γυνὴ μετὰ χιτῶνος καὶ ἱματίου φέρουσα κεκρύφαλον, βλέπουσα πρὸς δεξιὰν καὶ κρατοῦσα τὸν χιτῶνα παρὰ τὸν δεξιὸν ὦμον. Τινὲς ἐρμηνεύουσι τὰς τρεῖς ταύτας παραστάσεις ὡς τὸν Ποσειδῶνα, Διόνυσον καὶ Δήμητρα, (ἄλλοι ὡς Ἀφροδίτην) αἵτινες παρίστανται λίαν φυσικῶς καὶ ἐπιχαρίτως, δεικνύουσαι μέχρι ποίου σημείου ἐξήρθη ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Φειδίου.

857. Ζωοφόρου πλάξ· νεανίας ἐν τῷ βάθει πρὸς δεξιὰν βαίνων μετὰ μακροῦ ἱματίου, ὀπισθεν βοός, οὗ ἡ κεφαλὴ ἦτο ἐπὶ ἄλλης πλακός. Ἐν μέσῳ ὅμοιος νεανίας, ὀπισθεν δὲ τὸ ἥμισυ βοός, οὗ ὀπισθεν (ἐν τῷ βάθει) ἄλλος νεανίας γυμνός τὸ στῆθος, τέλος χεῖρ ἀριστερὰ ἄλλης μορφῆς ἐνδεδυμένης.

ὡς φαίνεται παρίστανον τοὺς νεανίας τοὺς φέροντας τὰ δῶρα τῶν ἀποίκων.

858. Πλάξ ζωοφόρου, περίξ τεθραυσμένη, ἐφ' ἧς σώζονται 4 ἵππων τὰ σώματα καὶ τὰ δύο σκέλη.

859. Ἐπὶ πλακὸς ζωοφόρου πρὸς τὰ δεξιὰ ἐλλιποῦς παρίσταται τὸ τέλος ἄρματος πρὸς ἀριστερὰ φερόμενον, ἐφ' οὗ ὥσει γυνή (ἐν τῷ βάθει) καὶ ἀποβάτης μετὰ κράνους καὶ ἀσπίδος, φέρων ἔνδυμα κομβούμενον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ καλύπτον τὸν ἀριστερὸν μαστὸν καὶ τοὺς μηρούς. Ὅπισθεν νεανίας μετὰ χλαμύδος ἔχων τὸ ἔμπροσθεν τοῦ σώματος γυμνὸν καὶ τέλος ἔπονται κεφαλὴ καὶ πρόσθια σκέλη ἵππου.

860. Ἐλλιπὴς τὰς ἄνω γωνίας πλάξ ζωοφόρου. Ἐν ἀριστερᾷ λείψανᾳ μορφῆς (ἴσως νεανίου) ἔπονται τρία πρόβατα πρὸς ἀριστερὰν ὑπὸ δύο νεανιῶν (μετὰ μακρῶν χλαμύδων) ὀδηγούμενα. Τέλος ἐν δεξιᾷ ἴσταται ἀνδρική μορφή (ἀκέφαλος) ἐστραμμένη πρὸν δεξιάν. Οἱ νεανίαὶ οὗτοι παριστῶσι τοὺς φέροντας δῶρα τῶν ἀποίκων διὰ τὰς θυσίας.

861. Πλάξ ζωοφόρου περίξ τεθραυσμένη. Ἐπὶ ταύτης παρίσταται νεανίας χλαμυδοφόρος ἔφιππος. Ἐν τῷ βάθει ὀπίσθια ἵππου. Ἐμπροσθεν δὲ δύο σκέλη ἄλλου ἵππου. Λεῖπει τοῦ νεανίου ἡ κεφαλὴ, τοῦ δὲ ἵππου ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ σκέλη πλὴν τοῦ δεξιοῦ ὀπισθίου.

862. Ζωοφόρου πλάξ ἐλλιπὴς τὴν ἄνω ἀριστερὰν καὶ κάτω δεξιὰν γωνίαν. Ἐν τῷ μέσῳ νεανίας ἔφιππος μετὰ βραχείος χιτῶνος ἐζωσμένου ἀχειριδῶτου. Πρὸ αὐτοῦ (ἀριστερὰ ἑτεροὶ δύο ἔφιπποι) τοῦ πρώτου ἐλλεῖπει ἡ κεφαλὴ, τὸ δὲ πρόσθιον ἥμισυ τοῦ ἵππου ἦν ἐπ' ἄλλης πλακός, Ὅπισθεν τοῦ μέσου ἕτερος ἔφιππος μετὰ χειριδῶτοῦ χιτῶνος καὶ πρόσθια σκέλη ἵππου.

863. Πλάξ ζωοφόρου ἐλλιπὴς τὰς γωνίας, ἀριστερὰ ἔφιππος νεανίας γυμνός (μόνον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πῆχεος καὶ τῶν ὤμων χλαμύς) στρεφόμενος τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω.

τὸ πρόσθιον τοῦ ἵππου ἐπ' ἄλλης πλακός. Ὅπισθεν αὐτοῦ χλαμυδοφόρος πρὸς τὰ δεξιὰ βλέπων καὶ τείνων τὴν δεξιάν. Ἐπεταὶ ἄλλος ἔφιππος· ἐν τῷ βάθει φαίνεται κεφαλὴ ἄλλου ἵππου, ἔμπροσθεν δὲ τὸ πρόσθιον μέρος ἵππου καὶ τὸ ἀριστερὸν σκέλος νεανίου ἐπιβαίνοντος αὐτοῦ.

864. Ζωοφόρου πλάξ σχεδὸν σὼα ἐφ' ἧς παρίστανται τρεῖς ὄρθιοι νεανῖαι μετὰ μακροῦ ἱματίου γυμνοὶ τὸ δεξιὸν τοῦ θώρακος, φέροντες ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἀνὰ μίαν ὑδρίαν καὶ κρατοῦντες αὐτὰς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς διὰ τῆς δεξιᾶς, στηριζούσης κάτωθεν καὶ τῆς ἀριστερᾶς, Ὁ τρίτος μόνον διὰ τῆς δεξιᾶς κρατεῖ αὐτήν. Ἐπεταὶ ἐν τῷ βάθει ἄλλος (φαίνεται μόνον κεφαλὴ δεξιὸς βραχίων καὶ ἄκρα ἀριστερᾶ) κλίνων χαμαὶ καὶ κρατῶν ὑδρίαν. Τέλος ἄλλος αὐλῶν, οὗ, ἐπὶ τῆς παρούσης πλακὸς μόνον χεῖρες μετὰ τοῦ αὐλοῦ καὶ ἄκρον ἱματίου περὶ τὸν πῆχυν παρίστανται. Οἱ νεανῖαι οὗτοι ὑδριαφόροι καλούμενοι φαίνεται ὅτι παριστῶσι τοὺς μετοίκους, οἵτινες, κατ' ἔθος ἀρχαῖον, ἐκόμιζον σκεύη διὰ τὰς θυσίας.

865. Ἐλλιπῆς τὰς ἄνω γωνίας πλάξ ζωοφόρου ἐφ' ἧς παρίστανται ἕξ πωγωνοφόροι καὶ ἄκρον ἀριστερὸν τοῦ σώματος ἐτέρου ἐπ' ἀριστερᾶ ἴσως μετὰ τριῶν ἄλλων παρίστων τοὺς ἄρχοντας.

866. Μέρος ἄλλης πλακὸς ζωοφόρου ἐλλιπὲς τὸ ἀριστερὸν λίαν ἀποκεκρουσμένον· ἀριστερὰ κεφαλὴ ἵππου πρὸς δεξιάν βαίνοντος πρὸ αὐτοῦ δὲ τὸ ἄνω νεανίου (μετὰ χλαμύδος) ἐπὶ ἵππου.

867. Ζωοφόρου πλάξ ἐλλιπῆς τὰ ἄνω. Ἀριστερὰ τὸ κάτω δεξιὸν νεανίου ἐπὶ ἵππου, λείπει ἢ κεφαλὴ πρὸς δεξιὰ βαίνοντος. Πρὸ αὐτοῦ ὁμοίως τὸ δεξιὸν ὁμοίου ἐφίππου (λείπει τὸ ἄνω τῆς κεφαλῆς) μετ' ἐζωσμένου χιτῶνος. Ἐν δεξιᾷ ὑπάρχουσι λείψανα ἄλλα.

868. Ἐλλιπῆς τὸ δεξιὸν ἄκρον πλάξ ζωοφόρου κατὰ τὰς ἀριστερὰς γωνίας. Δύο ἔφιπποι (ὡς οἱ ἄνω) νεανῖαι πρὸς

δεξιάν βαίνοντες (ὁ εἷς ἐν τῷ βάθει), τοῦ ἐν ἀριστερᾷ (προσθίου) νεανίου λείπει ἡ κεφαλὴ.

868^a Παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐν δεξιᾷ ἵππου (συγκεκολλημένου) τεμάχιον τῆς αὐτῆς πλακὸς μετὰ λειψάνων πτυχῶν ἱματίου.

869. Ἑλλιπῆς (τὰ ἄνω καὶ ἀριστερὰ) πλάξ ζωοφόρου λίαν τετριμμένη. Σώζονται τὰ κάτω μέρη ἵππων καὶ σκέλος δεξιῶ ἐφίππου νεανίου.

870. Τὸ κάτω μέρος ζωοφόρου πλακὸς. Σώζονται τὰ κάτω τῶν ὀπισθίων σκελῶν δύο ἵππων πρὸς δεξιάν βαίνοντων.

871. Ἑλλιπῆς τὸ ἄνω πλάξ ζωοφόρου. Δύο ἵπποι (φαινόμενοι) πρὸς ἀριστερὰν σύροντες ἄρμα (ἐπὶ τῆς παρούσης πλακὸς μόνον ὁ ρυμὸς καὶ μέρος μικρὸν μετὰ τοῦ ἄρματος). Ἐν τῷ βάθει ἀκέφαλος ἀνὴρ μετὰ ἱματίου. Τέλος χεὶρ γυμνὴ δεξιὰ (τοῦ ἡνιοχοῦντος).

872. Πλάξ ζωοφόρου (τὸ ἄνω ἥμισυ ἐκ γύψου συμπεπληρωμένον) ἀριστερὰ πολεμιστῆς φέρων κράνος καὶ ἀσπίδα ἐπιβαινὼν ἄρματος, πρὸ αὐτοῦ ὑπερθεὶς τῆς δεξιᾶς χειρὸς κορμὸς μικροῦ ἀγαλματίου, δεξιὰ πρόσθια σκέλη δύο ἵππων συρομένων ὑπὸ νεανιῶν.

873. Πλάξ ζωοφόρου ἐλλιπῆς τὰ ἄνω, κάτω καὶ δεξιὰ, τὰ ἀπὸ τῶν ὤμων μέχρι πού τῶν κνημῶν 5—6 ἀνδρῶν φερόντων μακρὰ ἱμάτια καὶ πρὸς δεξιάν βαίνοντων.

874. Πλάξ ζωοφόρου ἐλλιπῆς τὰ ἄνω κάτω καὶ δεξιὰ, ἐν ἀριστερᾷ νεανίας γυμνὸς τὰ ἔμπροσθεν μετὰ διεστώτων τῶν σκελῶν, κρατεῖ, ὡς φαίνεται, τοὺς ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερὰν ὀρμῶντας ἵππους. Τοῦ νεανίου λείπει ἡ κεφαλὴ, ἀριστερὰ χεὶρ δὲν ἐφαίνετο. Τῶν ἵππων σώζεται κεφαλὴ καὶ πρόσθια σκέλη.

875. Πλάξ ζωοφόρου ἐλλιπῆς τὰ ἄνω καὶ ἀριστερὰ συμπεπληρωμένη γύψῳ. Ἐν μέσῳ μορφὴ πρὸς ἀριστερὰν βαίνουσα, καθαρίζουσα. Ἐπεταὶ ἐν δεξιᾷ ἄλλη, τὸ ὀπισθεν τοῦ

σώματος ἐπὶ ἄλλης πλακός. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἄλλη ἐστραμμένη τὴν κεφαλὴν πρὸς δεξιὰν καὶ πιθανῶς κιθαρίζουσα. Ἐλλείπουσιν ἡ κεφαλὴ τῶν πρώτων, τῆς δὲ ἐν ἀριστερᾷ καὶ τὸ μέσον τοῦ σώματος. Ἀπασαί εἶνε ἐνδεδυμένοι μακρὰ ἐνδύματα (τῆς μέσης φαίνεται καὶ ζωστήρ).

876. Ἄλλης ἐκ τοῦ μέσου μέρους τὸ δεξιόν. Σώζονται τέσσαρες μορφαὶ ἱματιοφόροι (τοῦ μέσου ἀνδρὸς γυμνὸν τὸ στήθος) πρὸς ἀριστεράν βαίνουσαι. Ἐλλείπουσι κεφαλὰ καὶ κάτω ἄκρα.

877. Πλᾶξ ζωοφόρου ἐλλιπὴς τὰ ἄνω καὶ ἀριστερά. Συνεπληρώθη κατὰ τὸ πλεῖστον γύψῳ. Τρεῖς μορφαὶ μετὰ ποδῶν χιτῶνων χειριδωτῶν καὶ ἱματίων πρὸς δεξιὰν βαίνουσαι καὶ κρατοῦσαι διὰ τῆς δεξιᾶς ἀνὰ μίαν φιάλην. Ἐλλείπουσι κεφαλὴ καὶ κάτω ἄκρα. Ἐν ἀριστερᾷ σώζεται καὶ γυναικὸς (;) τὸ ἀριστερὸν τοῦ σώματος καὶ ἄκρον τῆς κεφαλῆς. Ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς φιάλης δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἀνάγλυφον παριστῶν μετοίκους φερούσας, κατ' ἀρχαῖον ἔθος, σκεύη καὶ μουσικὰ ὄργανα διὰ τὰς θυσίας.

878. Πλακὸς ζωοφόρου ἐκ τοῦ μέσου τεμάχιον δεξιόν. Σώζονται ὥσπερ οὐραὶ δύο ἵππων καὶ μέρος μικρὸν τοῦ ἄρματος καὶ χεῖρες ἡνιοχοῦντος.

879. Κορμὸς ὑπερμεγέθους ἀνδρικοῦ ἀγάλματος, τὸ δεξιὸν αὐτοῦ τεθραυσμένον. Σώζεται τὸ κατὰ τοὺς μαστοὺς μέχρι κάτωθεν τοῦ ὀμφαλοῦ.

Ἀνατολικὸν Ἀέτωμα Παρθενῶνος

880. Κορμὸς μέχρι τῆς ὀσφύος ἀνδρικοῦ ἀγάλματος ὑπερμεγέθους· αἱ χεῖρες, ὡς ἐκ τῶν σωζομένων ὧμων φαίνεται,

ἦσαν ἀνατεταμένοι. Ἡ κεφαλὴ ἦτο ὀλίγον πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῷ ὀρῶντι ἐστραμμένη. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶνε κορμὸς ἀγάλματος Ἡφαίστου.

881. Κορμὸς ὑπερμεγέθους γυναικείου ἀγάλματος μέχρι πού τῆς κοιλίας· φέρει χιτῶνα ἀχειρίδωτον ἐξωσμένον περὶ τὴν ὀσφύν, (σῶζονται ὅπαι ἔμπροσθεν) δι' ἀπλοῦ σειραδίου, καὶ πορπούμενον ἐπὶ τῶν ὤμων (ὅπου σῶζονται ὅπαι μικραὶ) ὁμοίως δύο σειράδια χιαστὶ φερόμενα ἀπὸ τῶν ὤμων ἑκατέρου πρὸς τὴν ἀντίθετον μασχάλην ὑπὸ τὸν μαστόν.

Οἱ ἀριθμοὶ **881^A—881^I** εἶνε τεμάχια ἀγαλμάτων τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ ἐκμαγεῖα τῶν ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ ἐναποκειμένων πρωτοτύπων γλυπτῶν ἔργων τοῦ Παρθενῶνος. Ὡς γνωστὸν, τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα παρίστα τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ θεὰ, πάνοπλος ἤδη ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου ἐν μέσῳ τῶν ἐκεῖ συνηγμένων θεῶν τῶν τετηπότων ἐπὶ τῷ θεάματι τούτῳ. Ἐκ τοῦ κεντρικοῦ μέρους τῆς παραστάσεως ταύτης, δυστυχῶς, οὐδὲν περιεσώθη εἰς ἡμᾶς.

Τὰ περισωθέντα τεμάχια δεικνύουσιν ἡμῖν πρὸς ἀριστερὰν μὲν τὸν Ἥλιον (ἀριθ. 881^A) μετὰ τοῦ ἄρματός του ἐξερχόμενον τῶν κυμάτων καὶ ἡνιοχοῦντα τὸ ἄρμα του, οὗτινος βλέπει τις τοὺς τέσσαρας ἵππους ἀναδυομένους ἐκ τῆς θαλάσσης (ἀριθμὸς 881^B) δύο κεφαλαὶ τῶν ἵππων σῶζονται κατὰ χώρας. Πρὸς δεξιὰ δὲ τὴν Σελήνην, ἥς περιεσώθη ὁ κορμὸς (881) καὶ ἡ κεφαλὴ ἵππου ἐκ τῶν τοῦ ἄρματός της **881^I**.

Μετὰ τὸν Ἥλιον, ὁ ἀριθμὸς **881^Γ** παριστᾷ νέον τινά, ἴσως τὸν Θησέα, κατὰ τινάς, ἀναπαυόμενον, κατ' ἄλλους δὲ τὴν προσωποποίησιν τοῦ Ὀλύμπου ἢ τοῦ Διονύσου. Τού-

του λείπουσιν αἱ χεῖρες, ἀλλ' ἡ σωματικὴ διάπλασις αὐτοῦ εἶνε τόσον τελεία ἀνατομικῶς, ὥστε ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εἶνε ἀξιοθαύμαστος.

881Δ. Μετὰ τοῦτο ἔρχονται δύο γυναικεῖα σώματα ὧν τὸ ὄνομα ἄγνωστον. Καί τινες μὲν ἰσχυρίζονται, ὅτι εἰσὶν αἱ ὥραι, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶνε ἡ Δημήτηρ καὶ ἡ Περσεφόνη, ἡ κόρη αὐτῆς, καὶ ὁ παρ' αὐταῖς νεανίας ὁ Βάκχος.

881Ε. Ἀγάλμα γυναικεῖον ἀκέφαλον, ὅπερ ὁμῶς οὕτως εἶνε ἐπιτετηδευμένον, ὥστε φαίνεται ἱπτάμενον, εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ἀγάλματος τούτου ἀπιδόντες τινὲς ἐκάλεσαν αὐτὸ *Ἴριν* φέρουσαν τοῖς θεοῖς τὴν ἀγγελίαν τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς.

881Ζ. Κορμὸς Νίκης.

881Η—881Θ. Τρία γυναικεῖα ἀγάλματα (ἐκμαγεῖα) τὰ καλούμενα *Μοῖραι* (πρῶτος ὁ διάσημος Visconti ἐκάλεσε αὐτὰ οὕτως), ὧν τὰ μὲν δύο (ἀριθ. 881Θ) ἀποτελοῦσι σύμπλεγμα ἐξόχως ὥραϊον διὰ τὴν φυσικότητα τῆς παραστάσεως καὶ τὴν πτύχωσιν τοῦ ἱματισμοῦ. Ἄλλοι ὁμῶς ἰσχυρίζονται ὅτι αἱ δύο αὗται δὲν εἶνε αἱ Μοῖραι, ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτη καθεμένη ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Πειθοῦς.

881Ι. Κεφαλὴ ἵππου ἐκ τοῦ ἄρματος τῆς Σελήνης.

Δυτικὸν ἀέτωμα Παρθενῶνος

888Α—888Η. Εἶνε λείψανα τοῦ δυτικοῦ τοῦ Παρθενῶνος ἀετώματος, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, παρίστα τὴν ἔριν τὴν μεταξὺ Ἀθηνᾶς καὶ Ποσειδῶνος διεγερθεῖσαν περὶ τῆς κατο-

χῆς τῆς χώρας. Δυστυχῶς ἐξ ὅλων τῶν γλυπτῶν τοῦ τυμπάνου τούτου μόνον τεμάχιά τινα περιεσώθησαν τὰ ἐξῆς :

888 . Μορφὴ ἀνδρὸς ἀκέφαλος καὶ σχεδὸν ἄπους κεκλιμένη ὥστε ὀλισθήσασα. Εἶνε ἡ μορφὴ τοῦ ποταμοῦ Κηφισοῦ, ἥτις ἦτο τοποθετημένη εἰς μίαν γωνίαν τοῦ τυμπάνου.

888B. Τεμάχιον τῆς κεφαλῆς τῆς Ἀθηνᾶς μετὰ παρενθέτων ὀφθαλμῶν.

888Γ. Κορμὸς Ἑρμοῦ.

888Δ. Γυναικεία μορφὴ, ἴσως τῆς Ἀμφιτρίτης, ὁδηγούσης τὸ ἄρμα τοῦ Ποσειδῶνος.

888E. Τὸ κάτω μέρος κορμοῦ καθημένης μορφῆς.

888Ζ. Τεμάχιον ἐκ τοῦ κορμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

882. Ὑπερμεγέθης κεφαλὴ ἵππου ἐλλείπει τὸ κάτω αὐτῆς μετὰ τοῦ στόματος, καὶ τὰ ὦτα. Ἐπὶ τῆς χαίτης πλαγίως τρεῖς ὀπαί.

883. Ὡς ὑπερμεγέθους ἵππου μέρος ἐκ τοῦ δεξιοῦ σώματος.

884. Ὑπερμεγέθης κεφαλὴ ἵππου ἐλλείπει τὸ στόμα, ὁ δεξιὸς κρόταφος καὶ τὰ ὦτα.

885. Ὑπερμεγέθους ἀγάλματος, τὸ κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῆς ὀσφύος ἀπεσπασμένον ἀπὸ τοῦ θώρακος λεπτὸν τεμάχιον εὑρεθὲν τῷ 1835. Ἀνήκει εἰς ἄγαλμα Ποσειδῶνος, οὗ τὸ μεῖζον μέρος εὔρηται ἐν Λονδίῳ.

886. Τεμάχιον ἐκ τοῦ κάτω μέρους τοῦ λαιμοῦ ὑπερμεγέθους ἀνθρωπίνου ἀγάλματος.

887. Κορμὸς ὑπερμεγέθους ἀνδρικοῦ ἀγάλματος κλίνοντος ὀλίγον πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀριστερὰ αὐτοῦ, ὀκλάζοντος

καὶ ἔχοντος τὸ δεξιὸν σκέλος (σῶζόμενον) λίαν κεκαμμένον ὥσεί ἐν γονυκλισίᾳ. Τὸ ἀριστερὸν σκέλος δὲν σώζεται. Ὁ κορμὸς οὗτος εἶνε τοῦ συνήθους ὀνομαζομένου Ἰλισοῦ.

888. Τεμάχιον καθέτως τεθραυσμένον. Σώζεται τὸ δεξιὸν κορμοῦ ὑπερφυσικοῦ ἀγάλματος ἐνδεδυμένου καὶ ἐπὶ πέτρας καθημένου. Τὴν δεξιὰν φαίνεται ὥσεί ὑψωμένην ἔχον. Ἐκ τῆς πέτρας γυμνῆς οὔσης κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, πίπτουσιν ἔμπροσθεν πτυχαὶ ἐνδύματος.

Πάντα ταῦτα εἶνε ἔργα τῆς διασήμευ καλλιτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Φειδίου, ὅστις μετὰ τοῦ Περικλέους ἐδόξασαν τὴν Περίκλειον καλουμένην ἐποχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας· καὶ ἐν μὲν τῷ ἀνατολικῷ αἰετώματι εἰκονίζεται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, ἡ μετὰ τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς στιγμή, καθ' ἣν ἡ τοῦ Διὸς θυγάτηρ ἔνοπλος καὶ μεγαλοπρεπῆς ἐμφανίζεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐκπεπληγμένων θεῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἐνῶ ὁ Ἥφαιστος τρομάξας ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, ὅπερ ἐπήνεγκεν ἡ διὰ τῆς ἀξίνης πληξίς ὀπισθοχωρεῖ, καὶ ἔνθεν μὲν ἡ Ἴρις σπεύδει ἵνα ἀναγγείλῃ τοῖς μὴ ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Διὸς παροῦσι καὶ λοιποῖς θεοῖς τὸ μέγα καὶ χαρμόσυνον τοῦτο γεγονός, ἔνθεν δὲ ἡ Νίκη πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ὁρμᾷ πρὸς τὴν ἀρτιγέννητον θεάν, ἵνα αἰωνίως παραμείνῃ ἐν αὐτῇ. Αἱ δὲ κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ αἰετώματος μορφαὶ ἦσαν ἔνθεν μὲν δύο θεαὶ καθήμεναι, ὧν ἡ μία ἐν οἰκειότητι καὶ στοργῇ στηρίζει τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τῶν τῆς ἐτέρας, ἡ Δήμητρα καὶ ἡ Περσεφόνη πιθανῶς, μετ' αὐτῆς ἀιαπαυόμενος ἐπὶ δέματός πάνθηρος γυμνός, σφριγὼν καὶ ἀνθηρὸς νεανίας, εὐγενέστατος τύπος καὶ ἀριστούργημα πλαστικῆς διαπλάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ Θησεὺς ἢ Διόνυσος ἴσως, καὶ κατὰ τὴν γωνίαν τοῦ αἰετώματος ἐκ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης διὰ τῶν θυμοειδῶς ἀνορθουμένων ἵππων τοῦ τεθρίπ-

που του ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, ἔνθεν δὲ τρεῖς καθήμεναι θεαί, αἱ τρεῖς πιθανῶς *Μοῖραι* ἢ Ἀφροδίτη καθημένη ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Πειθοῦς, ὧν ἡ μὲν κατὰκειται ἐπὶ τῶν κόλπων τῆς ἄλλης ἀποτελοῦσαι οὕτω σύμπλεγμα, ὅπερ ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν, τῆς ὥραιάς τοῦ σώματος μορφῆς καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν πτυχῶν εἶνε τῶν ὠραιότερων τῆς ἐλληνικῆς πλαστικῆς. Ἐν δὲ τῷ δυτικῷ διεσώθησαν μόνον ἐλάχιστα λείψανα, ὥστε ἔννοιαν τῆς ἐν αὐτῷ παραστάσεως δυνάμεθα νὰ λάβωμεν μόνον ἐκ τοῦ σχεδιογραφήματος τοῦ Carrey. Ἐν τῷ ἀετώματι τούτῳ παρίστατο, ὡς εἵπομεν, ἡ περὶ κατοχῆς τῆς χώρας ἔρις τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἀετώματι, ἡ μετὰ τὴν ἔριδα στιγμὴ, ἡ στιγμὴ ἐκείνη καθ' ἣν, τῶν θεῶν ἐλθόντων μετὰ τῶν ἄρμάτων αὐτῶν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ὁ μὲν Ποσειδῶν πλήξας διὰ τῆς τριαινῆς του παρήγαγε τὴν πηγὴν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀετώματος ἀνορθομένην ἐλαίαν. Καὶ αὕτη μὲν παραμερίζει μικρὸν ἵνα ἴδωσιν οἱ παρεστῶτες τὸ τῆς νίκης αὐτῆς σύμβολον, ὁ δὲ Ποσειδῶν ἔντρομος ὀπισθοχωρεῖ, δεινὰ πάσχων ἐπὶ τῇ ἡττῇ αὐτοῦ. Μετὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἔπεται ἐκ τοῦ γενομένου θορύβου ἀφηνιάσαν τὸ ἄρμα αὐτῆς, ὅπερ ἡνιοχεῖ ἡ Νίκη καὶ παρακολουθεῖ ὁ Ἑρμῆς καὶ μετ' αὐτὸ ὁ τὴν Ἀττικὴν γῆν ἀντιπροσωπεύων Κέρωψ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Τῷ Ποσειδῶνι δ' ἔπεται ὡσαύτως τὸ ὑπὸ τῆς Ἀμφιτρίτης καὶ Νηρηίδος συνοδευόμενον ἄρμα αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸ ἡ Λευκοθέα μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Παλαίμονος καὶ Μελικέρτου, ἡ ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς θαλάσσης καθημένη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἑρωτος συρομένη Ἀφροδίτη καὶ Νηρηΐς. Κατὰ τὰ ἄκρα δὲ τοῦ ἀετώματος ὁ Κηφισὸς καὶ ἡ Καλλιρρόη μετὰ τοῦ Ἰλισοῦ, ὁ μὲν Κηφισὸς ἐν τῇ βορείᾳ γωνίᾳ, ὁ δὲ Ἰλισὸς ἐν τῇ νοτίᾳ, ἀναλόγως τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δύο ἀετωμάτων τοῦ Παρθενῶ-
νος. Ἐκ δὲ τῶν μετοπῶν, ὧν δυστυχῶς ὀλίγαι διεσώθησαν
πρωτότυποι παρ' ἡμῖν, καὶ εἰς τὰ γύψινα ἐκμαγεῖα τὰ ἀ-
νηρητμένα ἔν τε τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐφῆβου, τοῦ Παρθενῶ-
νος καὶ τῆς Νίκης, ἀπερ' ἀπεστάλησαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Βρετ-
τανικοῦ Μουσείου, ἀποβλέποντες δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ἀσφα-
λῶς, ὅτι ἐν μὲν τῇ Ἀνατολικῇ πλευρᾷ εἰκονίζονται τὰ πρὸ
τοῦ Παρθενῶνος, ἐν τῷ χώρῳ ἐκείνῳ, ἔνθα ἦτο ὁ μέγας βω-
μὸς, τελούμενα. Ἐκεῖ συνήχθησαν οἱ θεοὶ ἀγαλλόμενοι ἐπὶ
τῇ προσφερομένῃ αὐτοῖς θυσίᾳ καὶ ἀφανεῖς τοῖς θεαταῖς κά-
θηνται ἐπὶ θρόνου, ἐν ᾧ ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρεια
ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ, ἐκεῖνος μὲν ἵνα τελέσῃ τὴν θυσίαν, αὕτη
δὲ ἵνα ἀπαγγεῖλῃ ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ, τὴν μεγάλην προ-
σευχὴν. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἀπεκδυσάμενος τὸ ἱμάτιον, ἵνα μὴ
παρεμποδίζῃ αὐτὸν, κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς ἱεροτελεστείας
ταύτης, παραδίδει αὐτὸ ὑπηρετοῦντι παιδί, αὕτη δὲ πα-
ραλαμβάνει τοὺς παρὰ δύο κορασίων, ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ
ναοῦ διατελούντων φερομένους δίφρους, ἵνα καθήσωσιν ἀμ-
φότεροι μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς ὅλης πομπῆς. Κατὰ τὰς γω-
νίας δὲ τῆς πλευρᾶς, μέρος τῆς πομπῆς ἀφίκετο ἤδη, γέ-
ροντες πογωνοφόροι καὶ ἀγένειοι νεανῖαι μακροχίτωνες καὶ
βαθύκολποι γυναῖκες καὶ νεάνιδες φέρουσαι ἐν κανοῖς τὰ
πρὸς τέλεσιν τῆς θυσίας, αἱ κανηφόροι, καὶ ἕτεραι κρατοῦ-
σαι δοχεῖα καὶ τὰς ὑδρίας καὶ σκιάδια αὐτῶν. Ἐν τῇ δυ-
τικῇ δὲ πλευρᾷ εἰκονίζεται ἡ πομπὴ ἐν παρασκευῇ. Ἐν δὲ
ταῖς μακραῖς πλευραῖς, τῇ βορείᾳ καὶ νοτίᾳ, ἡ πομπὴ πα-
ρίσταται ἐν κινήσει. Καὶ ἐν πρώτοις βαίνουσι ῥωμαλέοι νεα-
νῖαι τὰ πρὸς θυσίαν ζῶα ὀδηγοῦντες, λιπαροὺς ταύρους καὶ
τοὺς ὑπὸ τῶν ἀποίκων Ἀθηναίων προσφερομένους κριούς.
Τούτοις ἔπονται ὁ πεζὸς ὄχλος, σκαφηφόροι, ὑδριαφόροι,
κιθαρισταί, αὐληταὶ καὶ συμπεπυκνωμένον πλῆθος καὶ μετ'
αὐτοὺς στοῖχος ἀρμάτων μετὰ θυμοειδῶν καὶ ἀφηνιαζόντων

ἵππων. Τελευταῖοι δὲ ἔπονται οἱ ἵππεῖς εὐσταλεῖς καὶ ἀκμαῖοι νεανῖαι ἐπὶ εὐγενῶν καλπαζόντων ἵππων.

IX. Αἰθουσα Νίκης

972. Πλάξ μετ' ἀναγλύφου ὑπὸ γαῖσον. Δύο Νίκαι πτερωταὶ φέρουσai χιτῶνα ἐζωσμένον καὶ ἱμάτιον. Ἡ ζώνη φέρει ὅπας πρὸς ἐφαρμογὴν, πρὸς δεξιὰν ἄγουσαι βοῦν εἰς θυσίαν ἢ ἐν δεξιᾷ σύρει αὐτὸν, τῆς ἄλλης ὡς ὠθούσης κατὰ τὸ ὀπίσω τοῦ σώματος. Ἡ πλάξ αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ θωρακείου (Balustrade) τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτερου Νίκης.

973. Πλακὸς μετ' ἀναγλύφου δεξιὸν μέρος, ἐφ' οὗ παρίσταται Νίκη πρὸς ἀριστεράν, κλίνουσα τὸ ἄνω τοῦ σώματος καὶ ὑψοῦσα τὸ δεξιὸν σκέλος, ἀπτομένη τοῦ σανδαλίου διὰ τῆς δεξιᾶς ἵνα λύσῃ αὐτὸ ἐπανερχομένη τῆς πορείας τῆς. Φέρει χιτῶνα (διαφανέστατον κομβούμενον κατὰ τοὺς ὤμους) καὶ ἱμάτιον φερόμενον πρὸς τὸν ἀριστερὸν πῆχυν καὶ αὕτη εἶνε τῆς αὐτῆς πρὸς τὴν τῆς προηγουμένης προελεύσεως καὶ εἶνε θαῦμα ἰδέσθαι.

974. Ἀνάγλυφον πλακὸς μέρος ἄνω δεξιὰ καὶ μέσον μέχρι κάτω, ἐφ' ἧς παρίσταται Νίκη ἐστραμμένη ὅλη πρὸς ἀριστεράν τῷ ὀρῶντι, προτείνουσα ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας κρατοῦσα ἴσως τρόπαιον. Φέρει ἀχειρίδωτον χιτῶνα συμπτυσσόμενον μεταξὺ τῶν σκελῶν, ὧν τὸ ἀριστερὸν ὀλίγῳ κεκαμμένον. Καὶ τοῦτο εἶνε κάλλιστον.

975. Πλάξ ἀνάγλυπτος δίχα καθέτως τεθραυσμένη. φέρουσα ἐπὶ δύο πλευρῶν παράστασιν : 1) ἐπὶ τῆς πλατυτέρας Νίκην μετὰ ποδῆρους χιτῶνος καὶ ἱματίου, ὅπερ συγκρατεῖ

διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Εἶνε ὀλίγον ἐστραμμένη πρὸς ἀριστεράν, πρὸς ὃ μέρος τείνει τὴν δεξιὰν πρὸ ἐξοχῆς τινὸς ὡς εἰδῶλου ἢ τροπαίου ἢ τρίποδος. 2) Ἐπὶ τῆς ἐν ἀριστερᾷ παρακειμένης στενῆς πλευρᾶς Νίκη διεστῶσα τὰ σκέλη πρὸς ἀριστεράν φερομένη, κρατοῦσα δὲ τὸ ἱμάτιον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ πῆχεος.

976. Πλακὸς ἀναγλύφου τεμάχιον ἐφ' οὗ σώζεται Νίκης τὸ ἀριστερόν μέρος τοῦ κορμοῦ.

977. Πλάξ ἐφ' ἧς Νίκη πρὸς ἀριστεράν ὁ χιτῶν χειριδωτὸς καὶ ἱμάτιον μικρόν. Ὁ προβαίνων δεξιὸς ποὺς στηρίζεται ἐπὶ τινος βαθμιδοειδοῦς ἐξοχῆς καὶ δὴ κάμπτεται ὀλίγον τὸ σκέλος. Προτείνει ὀλίγον τὸν δεξιὸν βραχίονα συνεχέουσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸ ἱμάτιον πρὸς τὸ σῶμα.

987. Πλάξ ἐλλιπὴς τὰ ἄνω καὶ δεξιὰ, ἐφ' ἧς Νίκη πρὸς ἀριστερά ἐπιτιθεῖσα τὴν δεξιὰν ἐπὶ τινος ἀντικειμένου ὡς τροπαίου. Τοῦτο φέρει ἐπένδυμά τι ἄπτυχον οὐ τὸ κράσπεδον φέρει γλωσσοειδεῖς ἐντομάς.

989. Ἐπὶ πλακὸς ἐλλιποῦς τὰ δεξιὰ, ἄνω καὶ ἀριστερά. Ἀθηνᾶ καθημένη ἐπὶ βράχῳ πρὸς δεξιὰν στρεφομένη τὴν κεφαλὴν καὶ πρὸς τὰ ἐμπρός· φέρει πέδιλα, χιτῶνα ἀχειρίδωτον κομβούμενον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου καὶ στηρίζει τὴν δεξιὰν μασχάλην ἐπὶ ἀσπίδος ἵσταμένης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

991. Ἐπὶ πλακὸς σώζονται κνῆμαι Ἀθηνᾶς καθημένης ἐπὶ βράχῳ πρὸς δεξιὰν καὶ φερούσης χιτῶνα ποδῆρη καὶ μακρὸν ἱμάτιον καὶ κρατούσης τι ἐπὶ τῶν γονάτων. Ἐμπροσθεν τοῦ βράχου ἀσπίς μετ' ἀναγλύπτου γοργονείου ἐπὶ τῶν γονάτων.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εὐρίσκονται ἀγαλμάτια περὶ τὰ ἐβδομήκοντα προερχόμενα ἐκ τῆς ζωοφόρου τοῦ Ἐρεχθείου,

ἀλλὰ τὰ πλείω αὐτῶν εἰσὶν ἐπὶ τοσοῦτον ἡκρωτηριασμένα, ὥστε δυσκόλως δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ποίαν θέσιν κατεῖχον ἐν τῇ ζωοφόρῳ καὶ τί παρίστων. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι εἰσὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, γυναικείας μορφῆς (θεῶν), ὧν τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1071 παρίσταισι Δήμητρα καὶ Κόρη, τὸ ὑπ' ἀριθ. 1075 γυναῖκα φέρουσαν ἐπὶ τῶν γονάτων βρέφος (Γῆ Κουροτρόφος;) Ἐπίσης σώζονται ἡκρωτηριασμένοι κορμοὶ ἀνδρικῶν ἀγαλμάτων. Αἱ ἐπιγραφαὶ αἱ πρό τιнос χρόνου ἀνακαλυφθεῖσαι, αἱ περιέχουσαι ἀναγραφὴν τῶν γενομένων δαπανῶν καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν καλλιτεχνῶν, ποιοῦσι μὲν λόγον περὶ ἀρμάτων, ἵππέων, γυναικῶν, ἀνδρῶν κτλ. δυστυχῶς ὅμως αἱ ἐν αὐταῖς πληροφορίες δὲν δίδουσιν ἡμῖν ἐπαρκεῖς γνώσεις πρὸς κατανόησιν τῆς παραστάσεως τῆς ζωοφόρου τοῦ Ἑρεχθίδου· ἴσως παρίστανον σύνοδον θεῶν καὶ οὐχὶ πομπὴν ὡς ἡ ἐν τῷ Παρθενῶνι.

X. Αἶθουσα Κεφαλῶν Ἑλληνορωμαϊκῶν χρόνων

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χαλκῶν ἀντικειμένων ἐξ ᾧ καὶ *χαλκοθήκη* τέως ἐκαλεῖτο, ἅπερ μετεκομίσθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, ἵνα μὴ ὡς ἐκ τῆς πολλῆς ἐνταῦθα ὑγρασίας ἰωθῶσιν, ἐναπέμειναν ἐνταῦθα κεφαλαί τινες μαρμάρινοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, Ἑλληνορωμαϊκῆς ἐποχῆς. Οὐχ ἥττον ὅμως εἰκόνες ἐπὶ τοῦ τοίχου ἀνηρτη-
ναι δεικνύουσί τινα τῶν χαλκῶν εὐρημάτων.

XI. Προδόμος

1325. Ἄνω μέρος σώματος νεανίου γυμνὸν μέχρι τῆς κοιλίας· εἶνε ὅλον σχεδόν, πλὴν μεγάλου μέρους τῆς κεφαλῆς, ἀκατέργαστον ἔτι καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ Λούβρ, τὸ καλούμενον Ἰάσων. Κλίνει τὸ σῶμα πρὸς τὰ πρόσω καὶ δεξιὰ αὐτοῦ, ἐνῶ τὴν κεφαλὴν στρέφει ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἄνω ἀριστερὰ αὐτοῦ. Τὰς χεῖρας, ὡς ἐκ τῆς σωζομένης ἀρχῆς τῶν βραχιόνων, εἰκάζεται, ἔτεινεν ὁμοίως ὡς καὶ τὸ σῶμα πρὸς τὰ κάτω. Ὅπισθεν ἐπὶ τοῦ αὐχένος ὑπολείπεται ἔτι ὄγκος ἀκατέργαστος οἶονεὶ βόστρυχος μακρὸς.

1326. Βάθρου τετραπλεύρου τμήμα φέρον ἀνάγλυφον ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας. Ἡ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐπιφανεία εἰργασμέναι πρὸς ἄρμογὴν μετ' ἄλλων· ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχει καὶ τὸ ἥμισυ τόρμου (κοιλότητος). Ἡ ἄνωθεν τετριμμένη τὸ ἀνάγλυφον παριστᾷ ἀποβάτην ἐπὶ ἄρματος γυμνὸν μετὰ κράνους καὶ ἀσπίδος. Παρ' αὐτῷ ἴσταται ἡνίοχος φέρων χιτῶνα μετὰ βραχειῶν χειρίδων. Ἴπποι διακρίνονται κατὰ τὸ ἥμισυ, οἱ τρεῖς ἐν τῷ βάθει ὅλος δὲ ὁ τέταρτος.

1327. Βάθρον τετράπλευρον φέρον ἐπὶ τῶν πλαγιῶν ἐπιφανειῶν ἄνω τε καὶ κάτω, πλὴν ὀπισθεν, ὅπου δὲν φαίνεται καλῶς ἂν εἶχε (κόσμον), κυμάτιον καὶ ἄβακκ. Ἐμπροσθεν φέρει ἀνάγλυφον ἐξ γυναικῶν χορευουσῶν.

1328. Ἐπὶ πλακὸς ἐν ἀναγλύφῳ παρίσταται κεφαλὴ νεανίου ἔχουσα τὴν δεξιὰν παλάμην ἐπὶ τῆς δεξιᾶς παρειᾶς. Ἔργον τέχνης καλῆς.

1329. Ἀναγλύφου ἄνω μέρος μετὰ κυματίου ἄνω ἐκ τεσσάρων τεμαχίων συγκεκολλημένον. Νεανίας πρὸς δεξιάν

γυμνός, σωζόμενος μέχρι τῆς ὀσφύος, στεφανοῦται δ' ἴσως ὑπὸ τῆς Νίκης φερούσης ἐζωσμένον χιτῶνα ἀχειρίδωτον. Ἡ Νίκη περιβάλλει διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος γυναικείαν μορφήν. Ἔργον καλῆς τέχνης.

1330. Ἀναγλύφου μέσον μέρος μετ' ἐπιγραφῆς, ἥς σώζονται 7 στίχοι. Τὸ ἀνάγλυφον παριστᾷ Ἀθηνᾶν ἀνακεκλιμένην ἐπὶ πέτρας στηρίζουσαν τὴν ἀριστερὰν μασχάλην ἐπὶ ἀσπίδος καὶ ὑψοῦσαν τὴν δεξιὰν χεῖρα· ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς πτηνόν. Χαμαὶ δὲ παρὰ τὴν ἀσπίδα κεῖται κρᾶνος. Ἐμπροσθεν αὐτῆς (ἐν ἀριστερᾷ) ἴσταται Ἀσκληπιός (;) μετὰ μικροῦ ἱματίου στηριζόμενος διὰ τῆς ἀριστερᾶς μασχάλης ἐπὶ ράβδου.

1331. Κεφαλὴ νεανίου μείζων τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, εὐρεθεῖσα τῷ 1886 παρὰ τὸ Ἐρεχθεῖον, φέρουσα μακρὰν οὐλὴν κόμην καλύπτουσαν καὶ τὰ ὦτα καὶ ἐπὶ τοῦ αὐχένος καθήκουσαν. Παριστᾷ ἴσως τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον.

1332. Ἀναγλύφου ἄνω καὶ κάτω δεξιὰ γωνία (μὴ προσαρμόζουσα ἀμέσως)· ὡς γεῖσον φέρεי ἄνω τοξοειδὲς πλαίσιον μετ' ἐντομῆς ἐκατέρωθεν, τὸ δὲ βάθος τοῦ ἀναγλύφου ἦτο φαίνεται κυανοῦν. Παριστᾷ δὲ ἄνδρα σφηνοπώγωνα μετὰ γεωμετρικῆς κυματώδους κόμης καθήμενον πρὸς ἀριστερὰν ἐπὶ θρονίου (ἄνευ ἀνακλίσεως)· τὸ κάτω τοῦ σώματος περιβάλλει ἱμάτιον ἐρυθρῶς κεχρωσμένον. Ἐν τῇ ἀριστερᾷ κρατεῖ κύλικα διὰ τοῦ μικροῦ δακτύλου (ἀπὸ τῆς λαβῆς) ἥς μικρόν τι πρᾶγμα ἐν τῇ παλάμῃ.

Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ πλαισίου σώζεται καὶ ἐπιγραφή τις.

1333. Στήλη ἐκ Πεντελικοῦ μαρμάρου μετ' ἐπιγραφῆς κάτω ταύτης συγκεκολλημένης ἐκ τριῶν τεμαχίων· ἐλλείπει· τὸ κάτω καὶ πολὺ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου.

Ἡ μεγάλη αὕτη στήλη εὑρέθη τῷ 1889 πρὸς Μ. τοῦ

Παρθενῶνος. Τὸ ἀνάγλυφον παριστᾷ μεταξὺ παραστάδων καὶ γεισιδίου ἐν δεξιᾷ Ἀθηνᾶν (πόλιν Ἀθηνῶν) μετὰ χιτῶνος ἐξωσμένου, αἰγίδος, ἱματίου, κράνους, κρατοῦσχν ἐν τῇ ἀριστερᾷ δόρυ καὶ δεξιουμένην τὴν ἐν ἀριστερᾷ γυναῖκα (Σάμον) ἢ τὴν πολιοῦχον τῆς συμμάχου νήσου Ἡραν, ἣτις φέρει ἀναδεδεμένην τὴν κόμην, φορεῖ δὲ χιτῶνα ποδῆρη καὶ ἱμάτιον ἐν κυμάνσει πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὅπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς ἐν δεξιᾷ κορμὸς δένδρου πρὸς ὃν στηρίζεται ἀσπίς. Ἐπεταὶ δ' εἶτα ἡ ἐπιγραφὴ, ἣτις ἐν 75 στίχοις περιλαμβάνει τὴν συνθήκην τὴν συναφθεῖσχν μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Σαρμίων τῷ 405 Π. Χ.

1334. Ἀναγλύφου μεγάλου καλῆς τέχνης τὸ κάτω ἄκρον ἐπὶ πλίνθου πλατείας μὴ κατεργασμένης τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπογαστρίου κάτω μέρος νεανίου (φυσικοῦ περιπού μεγέθους). τὰ (γυμνὰ) σκέλη ἔχει διεστῶτα. Ἐφερε δὲ χλαμύδα, ὡς φαίνεται, κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐν τῷ βάθει. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο εὑρέθη ἐν τοῖς Προπυλαίοις καὶ θεωρεῖται ὡς ὁ Ἑρμῆς ὁ Προπύλαιος.

1335. Ἀρχιτεκτονικὸν τεμάχιον φέρον ἔμπροσθεν ἐν ἀναγλύφῳ σειρὰν ἀνθεμίων μεγάλων, ὧν ἄνωθεν κατὰ σειρὰν πρὸς τὰ ἄνω ἀστράγαλον, ῥάβδον ὧν, λέσβιον κυμάτιον.

1336 — 1337. Ἀγάλματα μικρὰ Ἀθηνᾶς ἀκέφαλα.

1338. Βάθρον μέγα συγκείμενον ἐκ δύο παραλλήλως κειμένων τμημάτων. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας σώζονται τύποι ποδῶν τριῶν ἀγαλμάτων. Ἐμπροσθεν δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου τμήματος ἐξ ἀριστερῶν ἀνὴρ διαδεδεμένος πρὸς δεξιὰν βλέπων περιβεβλημένος ὅλον τὸ σῶμα ἱματίῳ μακρῷ. Ὀλίγον ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ τρεῖς ἕτεροι ὁμοίως ἐνδεδυμένοι. Ἐτι πόρρω τι ἄλλοι τρεῖς καὶ τελευταῖον μορφὴ ἀντωπὸς μετὰ χιτῶνος ποδῆρους καὶ ἱματίου, οὗ τὸ ἕτερον ἄκρον φέρεται

ἀπὸ τῆς δεξιᾶς μασχάλης πρὸς τὸν ἀριστερὸν πῆχυν. Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου τμήματος μορφή ὁμοίως τῇ τελευταίᾳ ἐνδεδυμένη, ὀλίγον πρὸς δεξιὰν στρέφουσα τὴν κεφαλὴν. Παρ' αὐτῇ νεανία γυμνοὶ μετ' ἀσπίδος ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὡς ὀρχούμενοι χιάζοντες τὸ δεξιὸν σκέλος ἔμπροσθεν τοῦ ἀριστεροῦ. Ὀλίγον ἐν δεξιᾷ ἄλλοι 4 ὅμοιοι. Αἱ παραστάσεις αὗται παριστῶσιν ἐνόπλους χορευτὰς, ἥτοι τοὺς τὸν πυρρίχιον χορὸν χορεύοντας, ὧν πρὸς ἀριστερὰν εἶνε ὁ χορηγός, τουτέστιν ὁ πληρόνων τὰ ἐξοδα τοῦ χοροῦ.

Ἐπὶ τοῦ γεισιδίου σώζεται καὶ τις ἐπιγραφή.

1339. Τεμάχιον ἀναγλύφου σῶζον μέρος τριήρους ἐφ' ἧς κωπηλατοῦσι γυμνοὶ πρὸς ἀριστερὰν 8 ἄνδρες καὶ μέρος 9^{ου}. Τὸ κάλλιστον καὶ ἀρχαιότατον τῶν μέχρι τοῦδε διασωθέντων ἐν ἀναγλύφῳ. Εὐρέθη ἐπὶ τῆς κλίμακος τοῦ Ἐρεχθείου.

1340. Ἀναγλύφου δεξιὸν τεμάχιον ἐφ' οὗ κεφαλὴ καὶ τράχηλος ἵππου πρὸς δεξιὰν βλέποντος, μικροτέρου τοῦ φυσικοῦ· οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἔνθετοι ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ὦτα.

1341. Ἀνάγλυφον ἑλλιπὲς ἄνω καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων. Σώζεται γυνὴ ἀκέφαλος φέρουσα χιτῶνα ποδῆρη χειριδωτὸν καὶ ὡς διπλοῖδιον, ἐστραμμένη ὀλίγον τὸ σῶμα πρὸς ἀριστερὰν καὶ κρατοῦσά τι ἐν τῇ ἀριστερᾷ πρὸς τὰ κάτω.

1341α. Ἀναγλύφου ἑλλιποῦς ἄνω τεμάχιον ὑπὸ γεισιδίου· σώζεται τὸ μέχρι τῆς ὀσφύος ἄνω μέρος δύο γυναικῶν ἐνδεδυμένων ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1341.

1341β. Ἀναγλύφου κάτω πρὸς δεξιὰ γωνία δίχα τεθραυσμένου καθέτως (τὸ ἀριστερὸν τεμάχιον ἐκ τριῶν τεμαχίων) ἐν δεξιᾷ τὸ ἀπὸ τῶν μηρῶν (ἄνω τῶν ἄκρων ποδῶν) κάτω μέρος μορφῆς πρὸς ἀριστερὰν βαινούσης, φερούσης δὲ ποδῆρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον. Παρ' αὐτῇ ἐν ἀριστερᾷ σώζονται ἐτέ-

ρας γυναικὸς τὰ κάτω σκέλη, ὧν τὸ ἀριστερόν τετραυ-
σμένον.

1341γ. Ἀναγλύφου τὸ κάτω μέρος σώζονται ὁμοίας μορ-
φῆς αἱ κνήμαι· εἰς τὰς τρεῖς γυναικείας μορφὰς τὰς ἐπὶ τῶν
ἀνωτέρω τριῶν ἐφθαρμένων ἀναγλύφων ἀπιδόντες τινὲς εἵ-
κασαν, ὅτι αὗται παριστῶσι τὰς τρεῖς Χάριτας τοῦ Σωκρά-
τους, ὅστις ὡς γνωστὸν, ἐγένετο καὶ ἀνδριαντοποιὸς ἀνεπιτή-
δειος· εὐρέθησαν ἐν τοῖς Προπυλαίοις.

1342. Μέγα ἀνάγλυφον πλήρες λεπτότητος καὶ χάριτος.
Παρίσταται γυνὴ φέρουσα μακρὸν ἱμάτιον κρεμάμενον συμ-
μετρικῶς ἔμπροσθεν ἀπὸ τῶν ὤμων, ἔσωθεν δὲ φορεῖ καὶ χι-
τῶνα, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κυματοπτύχου δεξιᾶς χειρίδος
τὴν κόμην μακρὰν οὕταν ἔχει ἀνυψώσει κατὰ τὸ μέσον ὀλί-
γον ὅπισθεν συγκρατουμένην διὰ ταινίας. Τὸ ἄκρον ὁμως
αὐτῆς ἐπαναπίπτει πρὸς τὸ κάτω. Τὸν ἀριστερόν πόδα ἔχει
ἐπὶ ἄρματος, τὸν δὲ δεξιὸν ἔχει χαμαὶ, τοῦθ' ὅπερ δεικνύει,
ὅτι κατέρχεται αὐτοῦ· διὰ τῶν προτεταμένων χειρῶν ἡνιο-
χεῖ· τῶν ἵππων σώζονται μόνον 4 οὐραὶ καὶ δύο ὀπίσθια
σκέλη· τοῦτο μετὰ τῶν δύο κατωτέρω ἀναγλύφων ἀπετέλει
μέρος ζωοφόρου τοῦ ἀρχαίου Παρθενῶνος.

1343. Παρεμφεροῦς ἀναγλύφου ἄνω ἀριστερὰ γωνία.
Ἄνθρω φέρων μακρὸν σφηνοειδῆ ὀριζοντίως προέχοντα πώ-
γωνα μέχρι τῆς ὀσφύος σωζόμενος. Τὴν κεφαλὴν ἔχει ἐ-
στραμμένην πρὸς ἀριστεράν. Φέρει δὲ πέτασον, τὴν δὲ κό-
μην ἔχει μακρὰν καὶ ἀναδεδεμένην, ὡς ἡ ὑπ' ἀριθ. 1342
φέρει καὶ χιτῶνα ἀχειρίδωτον κυματοπτύχον.

1344. Ἀναγλύφου παρεμφεροῦς δεξιὸν τέμαχιον· σώζε-
ται ὡς δίφρου ὀκλαδίου ἄκρον (μετὰ ἀρχῆς τοῦ ποδός) ἐφ'
οὗ ἐρριμμένον ἐπίθημά τι· ἐπ' αὐτοῦ ὡς μέρος καθημένου,
οὗ ἐν τῷ βάθει μέρος χλαμύδος.

1345. Ἀναγλύφου κάτω τεμάχιον· ἐν ἀριστερᾷ ἐπὶ βράχου καθήμενος Πάν παίζων τὴν συριγγα καὶ βλέπων πρὸς δεξιάν. Ἐλλείπει ὅλον σχεδὸν τὸ ἄνω ἡμῖς τοῦ σώματος. Ἐν δεξιᾷ γυνὴ φέρουσα μακρὸν ἱμάτιον μετὰ πέπλου δι' ὧν κατελείπετο γυμνὸν μόνον τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἄκρος ἀριστερὸς ποῦς. Τὴν δὲ ἀριστερὰν ἔχει κεκαμμένην πρὸς τῇ ὀσφύϊ.

1346. Ἀνὴρ καθήμενος. Εἶνε γυμνὸς φέρει μόνον χλαμύδα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἔχει ἐπὶ τοῦ οἰκείου μηροῦ, ἐκράτει δέ τι, ὡς φαίνεται, ἐκ τοῦ ἐν τῇ παλάμῃ μολύβδου.

1347. Γλαῦξ κολοσσιαία ἐν ἡρεμίᾳ. Εὐρέθη πρὸς Β. τοῦ Παρθενῶνος. Ἰστατο δὲ ἐπὶ βάσεως κίονος. Τοιαῦται δὲ γλαῦκες ἦσαν πολλαὶ ἀφιερωμέναι ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ὡς ἱερὰ σύμβολα τῆς Ἀθηνᾶς.

1348. Ἀνάγλυφον παριστάν Δῆμητρα καὶ Περσεφόνην, τὰς δύο ἐλευσινιακὰς θεότητας, εὐρεθὲν ἐν τῷ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἱερῷ τῆς Ἐργάνης Ἀθηνᾶς. Καὶ πρὸς δεξιᾷ μὲν παρίσταται ἡ Περσεφόνη (κόρη) κλίνουσα ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχουσα καθειμένας τὰς χεῖρας ἄμφω, ὥσανεὶ ἐκράτει τι. Καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ἐκράτει τὴν δᾶδα διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς σύμβολόν τι, πιθανῶς στέφανον, διὰ τὸν προστατευόμενόν της Τριπτόλεμον, τοῦ ὁποίου τὴν ἀποστολὴν ἐπὶ ἄρματος συρομένου ὑπὸ δράκοντος, ἀριστερὰν τῷ ὄρῳ, ἐλλείπουσαν παριστᾷ τὸ ἀνάγλυφον. Ἡ δ' ἑτέρα, ἡ Δημήτηρ, φέρει χιτῶνα ἐζωσμένον μετὰ διπλοῦδιου καὶ τὴν ἀριστερὰν ἔχει ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ σκήπτρου, τὴν δὲ δεξιάν τεταμένην, δι' ἧς προσεφέρε τι τῇ ἐξηλειμμένη μορφῇ τοῦ Τριπτολέμου. Ἔργον τῆς τετάρτης ἐκατονταετηρίδος π. Χ.

1349. Ἀνάγλυφον μετ' αἰτώματος ἐλλιπὲς τὰ κάτω φέ-

ρον ἵππον ἐν ἡρεμίᾳ μᾶλλον πρὸς ἀριστερά, ὑπὸ τὸν ἵππον βαίνοντα ἐπὶ λεπτῆς πλίνθου ὡς ἐδάφους σώζεται ἀρχὴ στεφάνου. Ἄνω δὲ τοῦ ἵππου ἐπὶ τοῦ γείσου ἐπιγραφή.

1350. Ἀναγλύφου κάτω δεξιὰ γωνία. Σώζεται μείζονος μορφῆς πρὸς ἀριστερὰν βαινούσης τὸ κάτω (ἀπὸ μέσου που τῆς κνήμης). Ἐφερε πέδιλα χιτῶνα ποδῆρη καὶ ἱμάτιον παχύπτυχον.

1351. Κεφαλὴ ἀνδρική ρωμαϊκῆς ἐποχῆς μετὰ πυκνῆς κόμης καταπιπτούσης, ὀλίγον κεχωρισμένης ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ καλυπτούσης ἐν μέρει τὰ ὦτα.

1352. Κεφαλῆς γυναικείας τὸ μέτωπον ὑπερφυσικοῦ μεγέθους.

1353. Κεφαλὴ ἀνδρική διαδεδεμένη στεφάνῃ· τὸ μέτωπον προέχον πῶς καὶ ὀλίγον φαλακρόν. Ἴρις καὶ κόρη ὀφθαλμῶν ἐγγάρακτοι· ἐποχῆς ρωμαϊκῆς.

1354. Κεφαλὴ πωγωνοφόρου φέρουσα ὀπισθεν ἐξοχὴν ὡς ἀκατέργαστος ἔτε ἢ ὡς ἐξ ἀναγλύφου· ἔργον ρωμαϊκῶν χρόνων.

Ἐξωθι δὲ καὶ ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τοῦ Μουσείου εὐρίσκονται διάφορα τεμάχια ἀγαλμάτων καὶ ἐπιγραφῶν, ὧν τὰ κυριώτερά εἰνε τὰ ἐξῆς :

1358. Ὑπερφυσικοῦ μεγέθους ἀγάλμα γυναικεῖον ἱστάμενον φέρον δὲ χιτῶνα ποδῆρη ἀχειρίδωτον μετὰ διπλοῦδίου καὶ ἱμάτιον ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ τῶν ὤμων. Ἐμπροσθεν τοῦ δεξιοῦ αὐτῆς σκέλους παῖς γυμνὸς προσκολλώμενος αὐτῇ καὶ ἀπτόμενος πτυχῆς τοῦ χιτῶνος τῆς γυναικὸς κλίνει ὀλίγον τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ. Συνήθως τὴν παράστασιν τοῦ ἀναγλύφου ἀποδίδουσιν εἰς τὴν Πρόκνην καὶ Ἴτυν. (ἢ κατ' ἄλλους Γῆ Κουροτρόφος).

1366. Θρόνος μαρμάρινος φέρων ἐκατέρωθεν τέρας, οὐ ἡ κεφαλὴ τεθραυσμένη φέρει ὡς χαίτην, τὸ σῶμα ἔχει πτέρυγας ἐν ἀναγλύφῳ κατὰ τὴν πλαγίαν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θρόνου. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας μορφή μετὰ χιτῶνος χειριδωτοῦ καὶ διπλοῖδιου, τὰ κάτω τοῦ σώματος μεταβαίνουνσι κοσμηματικῶς ἀνοιγόμενα ὡς σκέλη ἀνθεμοειδῆ συστρεφόμενα εἰς ἑλικας. Ἐν ἐκατέρᾳ χειρὶ ἐκράτει τὴν σπειροειδῶς συνελισσομένην ἄκραν τοῦ ἀνθεμίου. Τοιοῦτοι θρόνοι ὑπῆρχον ἐν τῷ Παρθενῶνι περίξ τοῦ ἀγάλματος τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς χρησιμεύοντες ὡς ἔδραι τῶν Ἑλλανοδικῶν ἴσως ἦτο καὶ τῆς ἱερείας, ἥτις, καθ' ἃ διηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος, ἐσυνήθιζε νὰ κάθηται ἐν τῷ Παρθενῶνι ἐπὶ θρόνου.

Τοιαῦτα εἶνε ἐν δυνατῇ συντομίᾳ τὰ ἀρχαῖα εὐρήματα τοῦ ἡμετέρου Μουσείου, τὰ εὑρεθέντα, ἅπαντα ἀνεξαίρετως ἐπὶ τοῦ ἀνασκαφέντος ἐδάφους τῆς Ἀκροπόλεως μέχρι τῶν βράχων. Καὶ ἄλλοτε μὲν, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἐγένοντο σποραδικῶς ἀνασκαφαί, ἀλλ' ἰδίως συστηματικαὶ τοιαῦται ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ νῦν Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Π. Καββελδίου (1885—1889), καθ' ὅς προήχθησαν εἰς φῶς ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ ἀρχαῖα ἔργα, ἰδίως τὰ ἐκ πώρου λίθου γλυπτὰ καὶ ἡ λαμπρὰ σειρά τῶν ἀρχαῖκῶν γυναικείων ἀγαλμάτων, ἅπερ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἵπομεν, κατέστησαν τὸ ἡμέτερον Μοῦσεῖον ἐν τῶν ἀξιοθαυμαστωτέρων τοῦ Κόσμου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως εἶναι ἀνοικτὸν
καθ' ἐκάστην. Ἡ εἴσοδος ἐλευθέρα.

Κατὰ μὲν τὸ θέρος { ἀπὸ τῆς 8 μέχρι τῆς Μεσημβρίας,
μετὰ Μεσημβρίαν δὲ ἀπὸ τῆς 3 μέ-
χρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα { ἀπὸ τῆς 9 μέχρι τῆς Μεσημβρίας
καὶ μετὰ Μεσημβρίαν ἀπὸ τῆς 2
μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.


~~~~~  
Τιμᾶται ἀντὶ δραχμῶν..... 2.  
~~~~~


